teekäija

aprill

04.2018
hind 3€
teek.ee
KRISTLIK
AJAKIRI
AASTAST 1904

Mai Liht – „Palun, kaks piletit torni!”

Koos kuulates me tõepoolest kuuleme!

Noored neiud levitavad evangeeliumi

Quo vadis, vabakirik?

Rist särab Kuressaare linna kohal

Uus Piibel aastaks 2039

Jaan Bärenson, EPS peasekretär

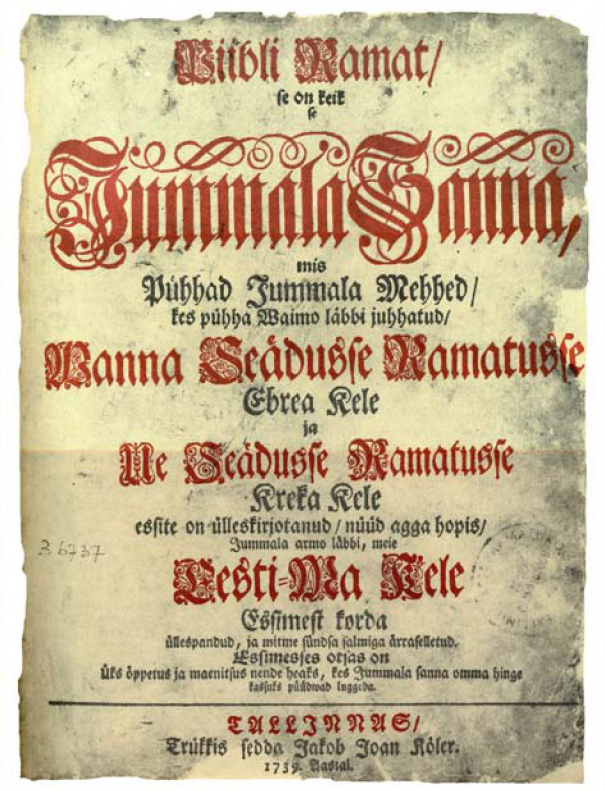
Piibli Ramat/
se on keik
se
Jummala Sanna,
mis
Pühhad Jummala Mehhed/
kes pühha Waimo läbbi juhhatud/
Wanna Seädusse Ramatusse
Ebrea Kele
ja
Ue Seädusse Ramatusse
Kreka Kele
essite on ülleskirjotanud / nüüd agga hopis/
Jummala armo läbbi, meie
Eesti-Ma Kele
Essimest korda
üllespandud, ja mitme sündsa salmiga ärraselletud.
Essimesses otsas on
üks öppetus ja maenitsus nende heaks, kes Jummala sanna omma hinge
kassuks püüdwad luggeda.
TALLINNAS/
Trükkis sedda Jakob Joan Köler.
1739. Aastal.

Käsikäes keele arenguga küpseb igal rahval ikka ja jälle vajadus uue piiblitõlke järele. „Suured rahvad" revideerivad olemasolevaid tõlkeid tavaliselt iga paarikümne aasta järel.

Tänavu möödub 1968. aasta piiblitõlke ilmumisest 50 aastat. See väljaanne on kõige suurema tiraažiga eestikeelne Piibel. Uus Testament Harald Põllu tõlkes ilmus 80 aastat tagasi.

Mullu täitus praegusel, 1997. aasta Piiblil, 20 aastat. See väljaanne oli kompromiss võimaluste ja vahendite osas. Tõlketoimkond tegeles siis vaid lugejate poolt saadetud küsimuste ja ettepanekutega, mis olid valdavalt üksiksõnade ja -salmide kohta. Toona oli Vana Testamendi osas aluseks 1968. aasta tõlge (ilmus Läänes Briti ja Välismaa Piibliseltsi ning pagulaskiriku toetusel) ja Endel Kõpu tõlgitud apokrüüfid (1988). Uue Testamendi lähtetekst oli Toomas Pauli tõlge. Need erinevad osad sobitati ühtsemasse vormi.

EPSi nõukogu leidis juba 1997. aastal, et kuna Vana Testamendi tõlge on sisuliselt ja vormiliselt vananenud, pole mõtet edaspidi seda enam revideerida. Nüüd on vajadus teha uus tõlge. Juba alanud tõlkeprojektiga jätkame eestikeelse Piibli tõlkimise mitme sajandi pikkust traditsiooni.

Seni on meie tõlkimistööd rahastatud Ühinenud Piibliseltside poolt. Projekt on siiski nii mahukas, et EPS ise ei ole veel võimeline isegi kohalike annetajate ja EKNi liikmeskirikute toetusel seda normaalse ajaga teostama. Seetõttu on vajadus saada toetust ka riigilt. Emakeelne Pühakiri ei ole ju oluline ainult kristlastele, vaid ta on kogu meie kultuuri üks tüvitekstidest. Euroopas (Rootsis, Saksamaal, Maltal jne) toetatakse piiblitõlkeprojekte riiklikult mitmel viisil.

Ühiselt kokku pandud eelarve aitab kaasa, et töö kvaliteet tuleb parem ja lüheneb tõlkimiseks kuluv aeg. Mida kauem see protsess kestab, seda kulukamaks ta läheb. Projektis osalejad võivad muutuda (seda juhtub ka lühema ajakava korral). Pikema töö lõppfaasis tuleb teksti ühtlustamisele kulutada lisaaega ja -vahendeid.

EPSi ja EKNi koostöös on kaardistatud kirikute soovid Piibli tõlke osas: kellele on uus väljaanne orienteeritud, millist algteksti kasutada. Projekti lõppeesmärgiks on saada uus Piibel ühtses stiilis ja kaasaegses eesti keeles. Oluline on ka kogu teksti ühilduvus erinevate interaktiivsete ja virtuaalsete platvormidega.

Ühinenud Piibliseltsidel on aastakümnete pikkune kogemus Piibli tõlkimistöös. Tänaseks on Uus Testament 1515 keeles ja Piibel 674 keeles. See kõik on saanud teoks tänu paljude piibliseltside ühistööle ja suure hulga koguduste ja inimeste toetusele. Koostööd tehakse maailma paljude ülikoolide ja uurimisasutustega. Koostatud on vastavad juhendid, mis on abiks rahvuslikele piibliseltsidele. EPS on teinud nendega viljakat koostööd nii 1997. a kui ka 1999. a väljaannete puhul. Samuti olid kaasatud mitmed kohalikud institutsioonid (teoloogilised õppeasutused, Tartu Ülikool, Eesti Keele Instituut, Entsüklopeedia Kirjastus jt).

Uut piiblitõlget on kavandatud juba paar viimast aastat. Mullu ilmus 1. ja 2. Moosese raamatu prooviväljaanne (vt Teekäija 11/2017). See on toimunud tihedas koostöös EKNi liikmeskirikute esindajatega. Ettevalmistustöösse on olnud haaratud ka Tartu Ülikooli usuteaduskond ja EELK Usuteaduse Instituut ning mitmed erinevad spetsialistid.

Maikuu esimesel pühapäeval on piiblipüha – piibliseltside palvepäev Eestis. Oleme seda tähistanud juba üle kahekümne aasta. Seekordsel piiblipühal kutsume üles kõiki kogudusi toetama uue piiblitõlke väljaandmist. Kui iga kogudus Eestimaal annetaks 100 eurot, siis saaksime kokku 50 000 eurot. Ja see oleks juba 1/3 iga-aastasest piiblitõlke eelarvest. Iga kogudus saab toetada vastavalt oma võimalustele. Alustagem juba sellel piiblipühal, et kümne aasta pärast võiks meie lugejatel olla käes uues tõlkes Piibel.

Raamatute raamat kaasaegses eesti keeles on väärikas tähis emakeelse Piibli 300. aastapäeva künnisel (2039). ■

6–9 Mai tutvustab kiriku ajalugu, eesti, vene või inglise keeles. Mõnel turistil on põhimureks tornilift. Kus see lift teil on? Lifti ei olegi! Aga kas homme lift töötab? Kuid kunagi oli ju lift!? No neil valvuritel on kohe kindlasti oma lift, sest keegi ei jaksa iga päev trepist mitu korda üles-alla kõndida! Foto: Heldur Kajaste.

14–15 Avateenistust juhatas Raul Altmäe (Oleviste). Ühislaulu saatis Tallinna Mosaiik koguduse ülistusgrupp. Tunnistusi vaadati pastor emeeritus Herman Mäemetsalt Kuressaare Siionist (videos) ja kuulati (jalgpalli)pastor Indrek-Eliel Tambekult Märjamaalt. Jutlustas Liidu asepresident Gunnar Kotiesen. Foto: Indrek Luide.

25 Kui ööpimeduses või õhtuhämaruses Kuressaare peal ringi jalutada, siis on see rist miski, mida on raske mitte märgata. Sõites näiteks mööda Tallinna tänavat paistab uus särav rist pea linna serva välja. Pastor Mäemetsa sõnul on ka mitmed inimesed maininud seda, et nende endi toaaknasse särab pimedamaks minnes Siioni koguduse rist. Foto: Karl-Mihkel Truu.

SISUKORD

Esikaanel. Mai Liht on Oleviste kiriku torni ja koguduse raamatuleti võtmeisik. Foto: Heldur Kajaste.

2 Uus Piibel aastaks 2039 Jaan Bärenson

4 Rakvere Karmel sai igatsetud ehitusloa Gunnar Kotiesen

5 Käsu alt armu juurde Ermo Jürma

6 Mai Liht – „Palun, kaks piletit torni!" Vilja Lige

10 Kingad, telefon ja kohvitass Gunnar Kotiesen

12 Scott Ridout pakub Liidule *süsteeme* Märt Saar

14 Aastakonverents „Järgime Jeesust ja armastame inimesi!" Teekäija

16 Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand XIV Andres Saumets

18 *Quo vadis,* vabakirik? II Sven-Joonatan Siibak

20 *Quo vadis,* vaba kirik? II Joosep Tammo

22 PiibliPäevade pärandist läbi teenimise Lisete Lige

23 Noored neiud levitavad evangeeliumi Laura Maide

24 Järgime Jeesust! Aastakonverentsi läkitus

24 Muinsuskaitse teabepäev kogudustele

25 Rist särab Kuressaare linna kohal Sander Tulk

25 Viimsi Vabakoguduse uus pastor Kristjan Kalamägi Teekäija

25 Kuidas käituda raskustes? Ristsõna

26 Koos kuulates me tõepoolest kuuleme! Ragne Kivimets

27 Miks õppida just KUSis?

28 Suvefestival MEIE LUGU Hiiumaal

RAKVERE KARMEL sai igatsetud ehitusloa

Gunnar Kotiesen, Rakvere Karmeli koguduse pastor

„See juba tärkab, kas te ei märka," ütles Jumal prohvet Jesaja kaudu Iisraelile, kes elurutiinis ei märganud Jumala erakordset tööd. Karmeli kogudusega võime kogeda teistlaadset tunnet. Paljud teist on märganud, mis toimub siin – Virumaa südames. Olete kaasa elanud ja kaasa panustanud. Tahame teid kogu südamest tänada ja jagada meie ühise teekonna õnnistusi.

2015. a suvel alustatud planeerimine ja unistamine hakkab võtma üha selgemat vormi. Usume, et peagi võime Rakvere Koidula tänava kinnistul näha kerkimas uut ja erilist hoonet! Maja, mille olulisim väärtus ei seisne pelgalt innovatiivsetes lahendustes ja pilkupüüdvas arhitektuuris, vaid mille suurim eesmärk on olla õnnistuseks nii kogudusele kui ka kogukonna inimestele ja tervele Eesti kristlaskonnale.

Kui 2016/2017 toimusid projekteerimisalased ettevalmistused ja lisaks ka detailplaneeringu kehtestamine, siis käesoleva aasta 26. märts sai meie teekonnal märgilise tähenduse. RAKVERE LINNAVALITSUS VÄLJASTAS EHITUSLOA!!

See annab meile tehniliselt ja juriidiliselt kindluse, et kõik siiani ettevalmistatu on olnud korrektne ning ka kohaliku omavalitsuse, päästeameti ja teiste instantside poolt täiel määral aktsepteeritud. Nüüdseks on jäänud veel mõned sammud põhiprojekti ja seejärel ehitusprojekti valmimiseni.

Esmalt käesoleva aasta kevadeks plaanitud ehituse algus on liikunud küll sügisesse või uue aasta esimestesse kuudesse. Samas oleme ehitusmeeskonnaga näinud, et see ei olnud n-ö venimine, vaid pigem parimate lahenduste vormumine.

Lisaks meie endi ettevalmistustele oleme seotud ka Rakvere linna arenguplaanidega. Siin saime väga olulise kindluse, et linnaplaneerimisel kinnitati meie tänava sadeveetrassi ehitus 2018. a investeeringukavasse. Ilma selleta oleksime pidanud leidma viisi, kuidas kogu sadevesi ära juhtida meie oma krundi piires. See omakorda oleks tähendanud oluliselt suuremaid alginvesteeringuid ja ka hoolduskulusid.

Tänaseks on meil rohkelt põhjuseid, et olla tänulikud Jumalale, aga ka paljudele kaaspanustajatele nii Rakvere linnas kui ka laiemalt.

Julgustan sindki, hea lugeja, andma oma panus, et see erakordne algatus võiks peagi valminuna rõõmustada paljusid. Oleme südamest tänulikud nii ühekordsete annetuste kui ka püsitoetuse eest.

Rakvere Karmeli koguduse arveldusarve on: SEB EE171010502001278002.

Täpsemat ehitusinfot näeb meie kodulehelt: www.karmel.ee/uushoone.

Neli küsimust Rakvere linna peaarhitekt Angeelika Pärnale

Mida annab teie arvates Karmeli kogudus Rakvere kogukonnale?
Kõrvalt vaadates tundub, et Karmeli kogudus on üks avatud ja positiivse eluhoiakuga organisatsioon, kes tahab kaasa rääkida kohaliku kogukonna kujundamisel. Nad on ise aktiivsed ja mulle tundub, et väga laiapõhjalised.

Põhiline, mis leiab kohalikul taustal kiitust, on töö noorte ja lastega.

Miks vajaks teie arvates kogudus uut hoonet?
Tundub, et kogudusel on välja kujunenud juba mitmete ürituste sarjad, mis on ajas kasvavad. Seega ei paku praegune saal neile võimalusi korraldada ettevõtmisi, milleks neil on ambitsiooni ja tahet ennast pühendada. Kõige lihtsam viis ühte hoonet rikkuda on sinna juurde ehitada ebaproportsionaalselt suur maht – nagu nööbi külge palitu. Seega on minu arvates puhtam, ausam ja ka ruumiliselt kvaliteetsem tulemus uue hoonetekompleksi rajamine.

Mis olid žürii peamised põhjused sõelale jäänud lahenduse kasuks?
Minu pilk oli ennekõike linnaruumilisest seisukohast – mahu paiknemine ja sobivus olemasolevasse konteksti. Suhteliselt suur ruumiprogramm on oskuslikult tsoneeritud ja jagatud erinevatesse hoonemahtudesse nii, et suurim maht on lükatud krundi sügavikku peitu. See ruumimahtude loogilise jada paigutus tekitas võimaluse päikeselise siseõue tekkimiseks ning läbi klaaspindade välimise ja sisemise ruumi ühendamiseks. Ühtepidi justkui väljapoole väga suletud hoonetekompleks avab ennast täielikult privaatsesse siseõue astudes. Kokkusaamine saab juba alata siseõues ja võib oma epiloogi saada samuti samas punktis. Seega on osatud väärtustada ka hoonete-vahelist ruumi.

Mis on teie arvates praeguse lahenduse juures kõige inspireerivam arhitektuurne idee?
Mulle on väga sümpaatne peasissepääsu viimine krundi sügavusse, mis annab võimaluse eelhäälestamiseks ja kogunemiseks siseõues. See välise ruumi enda kasuks töölepanemine on tark lahendus nii funktsionaalselt kui ka mentaalselt. Kohalejõudmine läbi kohaloleku.

teekäija

teek.ee
4/2018 (297)
ISSN 1736-1605
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma
Tel 56220045
e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:
Märt Saar, Toivo Tänavsuu, Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:
Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE
- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBKL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

Õnnelikud on need, kes ei rahuldu enne, kui nad on leidnud Jeesuse.

KÄSU ALT ARMU JUURDE

■ Ermo Jürma, Teekäija peatoimetaja

Käsk ja arm – see vastandus on meil nagu luus ja lihas. See, et käsk on siin kaotaja ja arm võitja poolel, näib enesestmõistetav. Seda näikse toetavat piiblisalm: „Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu" (Jh 1:17).

Kuid kas see on tõesti nii, nagu paistab esmapilgul? Kas see peaks tähendama, et käsud on üleliigsed – või koguni seda, et Seadust, mille Jumal andis Moosese kaudu, võib nüüd negatiivselt hinnata? Vahel jäetaksegi Jumala käsud kõrvale, viidates kiiresti armule või ka õigustades end – valesti mõistetud ja kasutatud – Augustinuse lausega: „Armasta Jumalat, siis võid sa teha, mida tahad."

Ei, Seadus, mille Jumal andis Moosese kaudu, on hea. See on antud selleks, et näidata meile teed, millel elu läheb korda. Ära tapa, ära varasta, ära riku abielu, ära valeta, austa ning toeta isa ja ema ka nende vanas eas, ära kadesta oma kaasinimese õnne ega riisu teda – seda ja veel palju muud õpetab meile Moosese Seadus. Kuid eelkõige annab Seadus meile teadmise Jumalast, kes on ainus Looja ja Isa, kõikvõimas ja halastaja, igavene.

Jeesus ei öelnud midagi Moosese vastu ja ta täitis ära kogu Seaduse. Temas tuli esile Jumala olemus: arm ja armastus. Kes järgneb Jeesusele, käib jälgedes, mis Jumal juba ammu on seadnud eluks. Nendes käisid Aabraham ja Saara, Iisak ja Rebeka, Mooses ja Joosua, Rutt ja Saamuel, Taavet ja loendamatud teised. Nad hoidsid kinni prohvetlikust sõnast ja igatsesid päeva, kus Jumala valgus särab veel suuremalt ja selgemalt, nii et kõik inimesed kõigi rahvaste hulgast võiksid teda leida.

See päev saabus, kui ilmus Jeesus. Tema kaudu jõudis täiusele see, mida jumalakartlikud inimesed enne teda olid oodanud ja igatsenud: arm ja tõde. See pole mitte ainult hea, see on parem, see on parim, mida siin ilmas leida on. Õnnelikud on need, kes ei rahuldu enne, kui nad on leidnud Jeesuse.

Kui Sina ei ole veel Jeesuse jünger, siis piibellik tee selleks saada on palve. Kui alljärgnev on Sinu arusaam/usk, siis tee see oma palveks:

„Oo, Jumal, ma tean, et olen patune inimene. Ma kahetsen oma tehtud patte ja tahan neist vabaneda. Usaldan Jeesust kui oma Päästjat, tunnistan teda kui oma Issandat ja palun tulla täna minu ellu. Sellest hetkest peale tahan temast teha oma elu aluse, teenida teda ja järgida teda koguduse osaduses. Palun seda Jeesuse Kristuse nimel. Aamen."

Järgneval teekonnal orienteerumiseks võta ühendust (oma lähima) pastori või Teekäija toimetajaga. ■

Mai Liht – „Palun kaks piletit torni!”

Vilja Lige, Oleviste kogudus

TUVID LENDASID VÕLVIDE ALL RINGI JA VENE MEES OLI KANTSLIS.

SIIS ÜTLEB MAI: „KIRIK ON 700AASTANE, MINA OLEN VEIDI NOOREM.”

TREPP VÕI LIFT?

Mai Liht on üsna palju aastaid müünud pileteid Oleviste torni. Igal kevadel, aprilli alguses avatakse torn külastajatele. Rahvakalendri järgi on aprill kuu, mil loomad pääsesid karjamaale ja nende elu muutus avaramaks. Toast õue. Ka torni külastajad armastavad avaraid vaateid. Kuidas selleni jõuda? Kas trepp või lift? Ikka lift, nagu Suurel Munamäel! Kirik ja torn ja lift. Ostad pileti ja saad näha imepärast avarust. Taevasse ei pääse liftiga. Sinna jõuab sammhaaval. Oleviste torni jõuab ka vaid sammhaaval. See ei ole kerge teekond, ometi on see paljudele kas ühekordne või iga-aastane traditsioon.

TURISTID JA 258 TREPIASTET

Turistidega juhtub alalõpmata midagi naljakat. Mõned kauplevad juba enne hooaja algust, et üles saada. Mai peab siis rahulikult selgitama, et tal puudub võti ja pileteid ei ole ka veel. Mai tutvustab neile kiriku ajalugu, eesti, vene või inglise keeles. Mõnel turistil on põhimureks lift. Kus see lift teil on? Lifti ei olegi! Aga kas homme lift töötab? Aga kunagi oli ju lift!? No neil valvuritel on kohe kindlasti oma lift, sest keegi ei jaksa iga päev mitu korda üles-alla trepist kõndida!

Mai puhul läheb vestlus tihti huumorivõtmesse. Siis ta ütleb, et korjatakse liftiraha. Millal raha kokku saab? Kui palju lift maksab? Kas saab annetada?

Kui Mai on torni ülemises osas valves olnud, on küsitud tema vanuse kohta. Siis ta ütleb: „Kirik on 700aastane, mina olen veidi noorem.”

Mõni turist hindab oma võimeid üle. Üks väga kogukas mees tuli üsna ruttu morni näoga tagasi ja pani pileti letile: ei mahtunud trepile ära! On juhuseid, kus üles tuleb kiirabi kutsuda, sest 258 trepiastet on oma töö teinud.

Teatud vaimulike talituste ajal turiste kirikusse ei lubata. Üks mees anus Maid väga, siis pani käed risti ja tuli peadpidi kassaluugist sisse. Mai hakkas juba hirmu tundma. Mees ütles: „Ma tahan palvetada. Teie pastor on väga paha, et ei luba palvetada!” Siis Mai soovitas mujale minna, sest Tallinnas on veel kirikuid.

Kui sadamas peatuvad suvel kruiisilaevad, on tööd palju. Ülemiselt valvurilt võib tulla teade, et piletimüügis tuleb teha paus, sest vaateplatvorm on täis. Pühapäeval on koguduseliikmetel tükk tegemist, et läbi kirevate seljakottide, linnaplaanide ja fotoaparaatide rägastiku kirikusse pääseda.

OLEVISTE KIRIK

Oleviste vanempastor Siim Teekel ütles, et aprilli Teekäija esikaanele läheb Mai Liht. Oleviste kirikus liigub palju inimesi, kuid palju ei ole neid, keda on alati näha ja kes tähistavad 2018. aprillis oma 75. sünnipäeva.

Mai esimene mälestus Olevistest ongi lausa selle avajumalateenistuselt

17. septembril 1950. Vanemad olid oma seitsmeaastase tütre kaasa toonud vaatama seda imeasja, kus tavalise väikese palvemaja asemel kogunesid tohutud rahvamassid katkiste akendega kõledasse ja kõrgesse katedraali. Mai meenutab: „Tuvid lendasid võlvide all ringi ja vene mees oli kantslis." Külas oli Moskvast kohale tulnud vanempresbüter.

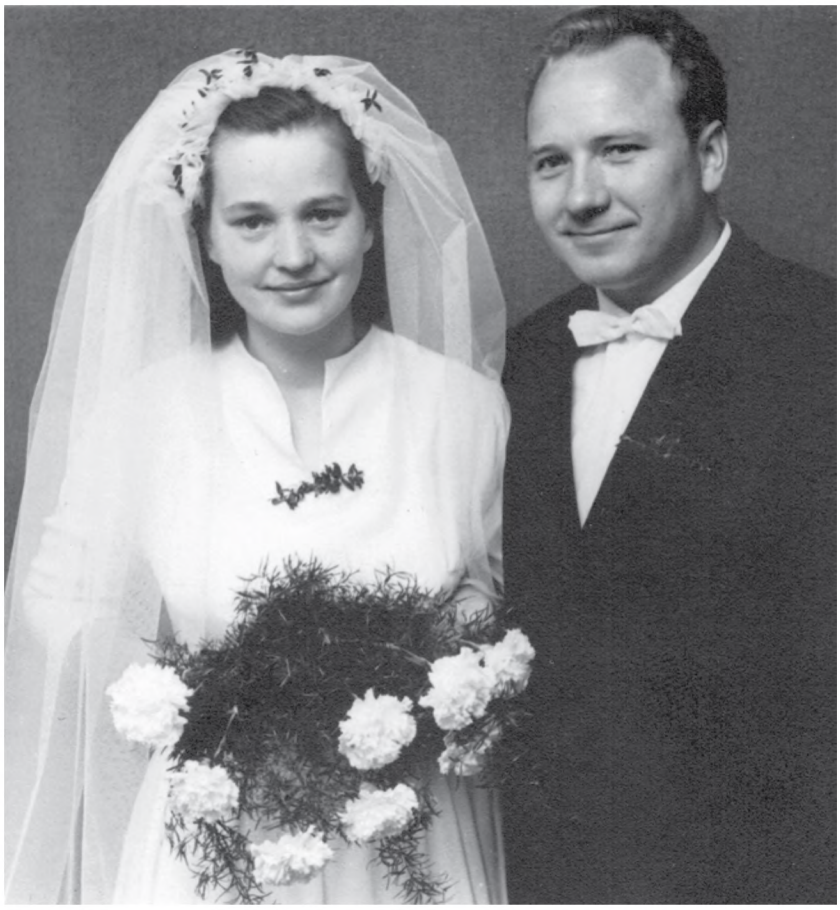

▲ Mai ja Osvaldi kaunis pulmapilt tehti juba 55 aastat tagasi. Foto: erakogu.

SÜNNIAASTA 1943, SÕDA JA STALINI AEG

Mai isa Otto Lauring elas teise ilmasõja alguses Rakveres ja läks Saksa mobilisatsiooni alla. Tema noor naine Adele sai pommikilluga pähe ja suri haiglas. Sellega lõppes ka Ottole peale sunnitud teekond Venemaad vallutama: ta kutsuti poolelt teelt tagasi matustele. Justkui oma elu lühidust ette nähes oli noor naine varem öelnud: „Kui mind ei ole, võta mu sõbranna Ruth Mõttus endale naiseks." Nii läkski, mees abiellus 1942. aastal Ruthiga.

Siis kadus inimesi itta ja läände. Ka see noorem rahvas, kel oli võimalus kodumaale jääda, pidi ellujäämise eest võitlema. Aga inimesed sünnivad, surevad ja püsivad elus, vaatamata kõigele. Ka noores Kunda peres sündis esimene laps – Mai. Kunda oli sel ajal väike mereäärne Põhja-Eesti linnake, mille kohta Hando Runnel veel ei saanud luuletada: „...me sõitsime Narva poole ja vasakut kätt jäi Kunda – nii raske on inimesel veel Eestimaad ära tunda."

▲ See Järvamaa veski oli küüditamise järel tühjaks jäänud. Mai isa töötas siin mõned aastad möldrina. Foto: erakogu.

Sõja ajal töötas Mai ema Rakvere haiglas. Kuna isa oli olnud Saksa sõjaväes, panid venelased ta 1945. aastal Rakvere vanglasse. Ema käis aeg-ajalt isale toidupakke viimas ja kord võttis ta ka väikese tütrekese kaasa. Mai oli julge laps, läks mundris mehe juurde ja ütles otse: „Issi vangis, emme nuta." Sel päeval aga mingil põhjusel pakki vastu ei võetud. Noor naine lapsega läks kurvalt koju. Meelega või kogemata, kuid vangivalvur oli ühel päeval WC akna lahti jätnud. See oli isa ja veel kahe mehe võimalus: nad põgenesid selle tillukese ava kaudu ja hakkasid Järvamaa poole liikuma. Teekond kestis kolm ööd-päeva, sest ennast tuli hoolega varjata. Ema esialgu seda ei teadnud, kuid maalt tulnud kirjast sai ta aru, et mees on põgenenud ja oma vanemate juurde jõudnud.

Mai mäletab aega, mil ta hakkas

mängukaaslast igatsema. Ta oli väga pettunud, kui jõuluvana talle klouni moodi nuku tõi. „Tahan titte, mitte nukku, vaid päris nahast titte, nagu mina olen," oli väike tüdruk selgitanud. Emaga oli vahepeal juhtunud selline lugu, et kui ta Mai sülle võttis, ei mahtunud laps enam hästi ära. Ta oli emale öelnud: „Küll sa oled paksuks läinud!" Aga varsti tuli Mai rõõmuks ka titt majja. „Hea vend on mul," ütleb Mai rõõmsalt. Vend Peeter on Maist seitse aastat noorem. Mai aitas alati venda hoida, kuigi käis juba koolis. Vend on Tapa koguduse liige, tal on naine ja kaks last.

Mai vaatab menukat Eesti filmi „Seltsimees laps". Sellest tulenevalt meenub talle 25. märts 1949, eesti rahva teine küüditamine. Ta on peaaegu kuueaastane, on külm lumine hommik, ema paneb õues pesu kuivama. Palju mürisevaid veoautosid sõidab mööda, autokastides olevad inimesed lehvitavad. Möödunud rahutust ööst tuleb tüdrukukesel meelde mingi madin ja kolin kõrvalkorterist, kus on kolhoosi kontor. Väike tüdruk tunneb ärevust ja hirmu. Midagi on väga valesti, sest ka täiskasvanud ei tunne end turvaliselt. Pere on palju kolinud ja kolib veel, sest isa mineviku pärast on mure.

Mail on lapsepõlvest veel meeles, et maal uksi lukku ei pandud. Kui ema-isa olid palvemajas lauluharjutusel, palvetas Mai, et Jumal hoiaks, et külajoodik uksest sisse ei tuleks. Siis oleks olnud suur jama, kuidas temast lahti saada. Sama lugu oli ka sõbranna juurde minekuga. Teekond oli kolm kilomeetrit pikk ja enne tuli palvetada, sest vene sõdurite tegudest räägiti koledaid lugusid.

Kooliajal oli üks põnev jõululaupäev. Kui poisid korraldasid koolimajas elektrikatkestuse, ilmusid laste koolikottidest välja jõuluküünlad ja need süüdati. Küllap see seik vaikiti maha, sest kedagi ei karistatud.

Tapa keskkooli ajal elas Mai internaadis. 10. klassi lõpus ütles klassijuhataja, et ilma komsomoli astumata ei saa ka kooli lõpetada. Selle peale võttis Mai rahumeeli dokumendid välja ja läks õhtukeskkooli. Samal ajal töötas ta kaupluses. Hiljem Tallinnas kaubandustehnikumis õppides oli sellest kasu: nelja aasta asemel sai ta diplomi kahe aastaga. Kui Stalin 1953. aastal suri, hakkas punane terror vähehaaval raugema.

▲ Tavaline pühapäeva varahommik 23 aastat järjest: Mai pagas on valmis, võib hakata sõitma Lähtrusse, koguduse eest hoolitsema. Foto: erakogu.

Kui Mai ristiti, oli Tapa koguduse pastoriks Paldor Teekel. Vana pastor Papa Kaur ei teadnudki kõike, sest nii oli lihtsam punavõimudega toime tulla. Mai käis aeg-ajalt Rakvere koguduses, kus ta sai salaja Issanda surma mälestamisel osaleda.

Kohila noor vend Osvald käis mõnikord Tapal koosolekutel, kus ta märkas üht väga ilusat tütarlast – Maid. Sellest märkamisest sai alguse 1963. aastal sõlmitud abielu. Noorpaar elas Tallinnas erinevate tuttavate juures üürilistena. Külastati Kohila, Oleviste ja Kalju kogudusi. Kui Osvald lõpetas Tehnikaülikooli (TPI), suunati ta tööle Rakvere Kolhooside Ehituskontori (KEK) tootmisbaasi direktoriks. Mõni aasta hiljem tuli pere Tallinna tagasi, sest Mustamäele oli võimalus osta uus korter. Siin on Mai kodu kuni tänaseni.

AEG OLLA PASTORIPERE

„Seal, kus lõpeb asfalt, tuleb vastu Osvald." – Sellist lauset kuuldi Lihtide pere lähikonnas 80ndatel aastatel. See tähendas respekti insenerihärrast maapastori suhtes, kes oma lihtsaid koguduseliikmeid ka kaugetest küladest palvemajja sõidutas.

Osvald Liht teenis Lähtru kogukonda ustavalt 23 aastat, kuni ta 2003. aasta sügisel haigestus. Jõulude ajal külastas Osvaldit pastor Mart Metsala ja ütles prohvetlikult: „Vend, sinu elutöö on tehtud." Ei läinud enam kaua, kui tuligi kutse igavesse koju.

Koguduse teenimine ei tähendanud Maile peeneks pastoriprouaks olemist. Väikeses maakoguduses oli ka pühapäevakool 25 lapsega. 90ndad oli Eestis „riisikristlaste aeg", mil paljud inimesed hoidsid end koguduste lähedale, kus välismaa sõpruskogudused ning organisatsioonid toetasid abivajajaid toidupakkide ja riideabiga.

Lähtru vana palvela oli külm ja kippus kokku kukkuma, põrand tahtis jalge alt kaduda. Mõni ehitusspetsialist arvas, et buldooser oleks parim valik. Suureks toeks oli naaberkoguduse Vedra ehitaja-pastor Heino Meri. Maja tehti ühiselt korda ja lisati ka torn, et oleks rohkem kiriku moodi. Koguduses oli sageli Tallinnast külalisi, kelle eest armastusega hoolitseti. Kes kõik need kulud kandis? Taevas saame teada.

KILLUKESI TÖÖAASTATEST

Mai töötas Tallinna Kaubamajas õitsval, ent vaesel nõukogude ajal, mil töökoht kaubanduses oli mõnikord kasulik, mõnikord anekdootlik. Mai aitas koguduste töötegijatele ja muusikutele muusikariistu ja fototarbeid osta.

Kord tuli Riia tehasest müügile kauaoodatud kaup: ülipopulaarse Marju Kuudi vinüülplaat, tiraažiga – mitusada. Siis aga marssis uksest sisse tähtis komisjon otsejoones juhataja Mai juurde ja käskis need plaadid jalamaid puruks peksta. Lauljanna oli osutunud riigireeturiks ja emigreerunud Rootsi. Sellise inimese muusika ei saa olla hea ja seda ei ole mõtet kuulata. Mai lisab oma muhedal moel, et mõne plaadi sai ikka ära peita ka.

Teine lugu lõppes korraliku nõukaaegse perekondliku puhkusereisiga. Sageli tuli saata fototarbeid Gruusiasse. Selle heateo eest sai ta Musta mere äärde kuurorditoa. Ka reisile asudes oli üks kohver müügiks minevat kaupa täis. Gruusia pererahva tütar elas

hiljem, kui õppis Tallinna Meditsiinikoolis, Lihtide kodus.

LAPSED SULEV JA HELLE

Mai räägib oma lastest hea meelega. Tallinna Tehnikaülikooli diplomiga poeg Sulev on Kohila Baptistikoguduse juhatuse kauaaegne esimees ja jutlustaja, samuti Valduste OÜ juhatuse liige. Kohila palvemaja ja kogudus on talle palju tänu võlgu. Sulev on tubli sportlane, jookseb, suusatab ja sõidab jalgrattaga. Oma 50ndat sünnipäeva tähistas ta Viini maratoni joostes.

Tütar Helle on tuntud inimene Maailma Baptistiliidus ja töötanud aastaid Euroopa Baptistiföderatsiooni sekretärina. Enne seda õppis ta Tartu Ülikoolis, meie usuteaduslikus seminaris, Euroopa Baptisti Seminaris Prahas. Ta on olnud EKB Liidu lastetöö juht, KUSi sekretär ja õppeprorektor. Oma töö tõttu reisib ta väga palju. Ema Mai teab, kui Hellel on sõit tulekul – siis on aeg jälle rohkem palvetada.

ALANDLIK INIMENE KÕRGES KANTSLIS

Oleviste koguduse kella kümnene jumalateenistus on olnud palju aastaid Pereraadio otse-eetris. See on mõnele koguduseliikmele, kes seal üles astuvad, veidi häiriv olnud. Nii juhtus ka Maiga, kui pastor Siim Teekel palus tal möödunud aastal hommikusel teenistusel oma tunnistus anda. Kurk jäi eelmisel õhtul haigeks ja viimases hädas haaras Mai õlekõrrest: läks poodi ja ostis heeringa. Ta oli kusagilt kuulnud, et see tuleb ümber kaela mähkida ja magama minna. Varahommikul aga ei olnud tal enam üldse häält. Hääl tuli tagasi läbi ime – kõik oli arusaadav, mis ta ütles. Nüüd on Mai ka Oleviste kõrges kantslis käinud ja rääkinud, kuidas Jumal on tema palvetele vastanud ja tema elu juhtinud.

„Kõige alandlikum inimene," võtab poeg Sulev kokku oma ema iseloomustamise. Rõõmsameelne, töökas, külalislahke, käib sageli lähedal olevas suures haiglas haigeid vaatamas. Mai elu on kulgenud Jumala kaitsva käe all, usaldus ja palve on osa tema igapäevaelust. Ka siis, kui usk Jumalasse sulges uksi ja võis rikkuda kogu tuleviku. Mai kirjutuslaual on pikk nimekiri inimestest, kelle eest ta igal päeval palvetab. Trepp või lift? Treppi mööda liikudes jõuab kindlasti kohale sinna, kus on avar vaade. Sinna oleme kõik teel. ■

▲ Jõulunädalal jõuavad emakoju reisidelt saabuv tütar Helle ja tööposti(de)lt tulev poeg Sulev. Foto: erakogu.

TÜTAR HELLE:
Mulle meenuvad ühed noorte Piiblipäevad nende algusaegadel. See oli aasta suursündmus, millest Kohila nooredki pidid kindlasti osa võtma. Kuna PP kestis paar päeva, siis oli vaja Tallinnas öömaja organiseerida. Kohila noortest olime meie Suleviga ühed vähesed, kes elasid Tallinnas. Meile oli ilmselge, et nad peavad ööseks meile tulema. Ja nii saabusimegi õhtul meie Mustamäe kolmetoalisesse korterisse. Ma ei mäleta, kas olime ema ja isa ka ette hoiatanud, aga kui õhtul suhteliselt hilja koju jõudsime, suutis ema leida kõigile küljealuse. Kust küll kõik need madratsid, voodiriided ja padjad võeti!? Koos meie neljaliikmelise perega lugesime kokku 15 inimest. Hommikusöökigi jagus kõigile köögis, kuhu neli inimest vaevu laua äärde mahtusid. Ema külalislahkus on imetlusväärne!

POEG SULEV:
70ndatel hakkas mingi ime kombel läbi pisikese lukuaugu siia jõudma Lääne tippartistide heliplaate. Nende hulgas olid Elvis Presley, Cliff Richard, Smokey, Boney M. jt.

Terve kaubamaja peale tuli paraku ainult üks karp ehk 20 plaati. Tänu emale saime ka meie siis neist igast ühe. Loomulikult ei saanud ma seda „lotovõitu" klassivendade eest saladuses hoida ja minu teenimatu privileeg tegi nad kadedusest siniseks ning tõstis mu staatust. Kuna ma neid hinnalisi plaate neile muidugi hankida ei saanud ja et välja laenates neid rariteete ribadeks ei kuulataks, tulid poisid oma suurte hirmraskete lintmakkidega meie koju ja hakkasid plaate ümber lindistama. Tuba oli pidevalt muusikat täis. Eks naabridki said osa.

Tänu emale oli see ilmselt mu esimene kokkupuude välismaailmaga, millest said osa veel paljud noored muusikasõbrad.

MAI ELU ON KULGENUD JUMALA KAITSVA KÄE ALL, USALDUS JA PALVE ON OSA TEMA IGAPÄEVAELUST.

KINGAD, TELEFON JA KOHVITASS

■ Gunnar Kotiesen, EKB Liidu asepresident
■ Foto: Enn Veevo.

Kohtumised on erilised, eriti siis, kui saame kokku üle mitme kuu või lausa üks kord aastas – nii nagu meie oma vaimuliku perekonna aastakonverentsil. Siin võime kuulda üksteise lugusid Jumala imedest ja armu rohkusest. Ometi võib vahel juhtuda ka nii, et kõige selle keskel jääb meil märkamata Jumala enda kõnetus ja kuuleme vaid kõnesid Jumalast.

Loodan, et eeloleva jutluse keskelt võid leida nii seda, mis räägib suurest ja elavast Jumalast, kui ka seda, et tema ise puudutab sind oma mõõtmatu armastusega ning tema sõna annab sulle jõu ja lootuse eelseisvateks aegadeks.

„Helgest homsest" unistamisest ei tohi saada kergekäelist põgenemiskeskkonda.

OLEME KOGUNENUD ARENGUKONVERENTSILE

Tänavune konverents on tähtis mitmes mõttes. Toon esile vaid ühe – oleme kogunenud arengukonverentsile. Me vaatame ettepoole minimaalselt viie aasta perspektiivis ja küsime Jumalalt, mis on need märksõnad ja tegevusvaldkonnad, millele peaksime suunama oma suurima tähelepanu, kire ja energia?

Tulevik ei tule meie juurde iseenesest. Jah, päevad, aastad ja kümnendid saabuvad vääramatu jõuga, aga Jumalast meile antud potentsiaal, mis loob uut reaalsust ja toob esile elusid muutvaid kogudusi, on suund, mille poole peame alandliku julgemeelsusega astuma.

Enne veel, kui asume oma ühisele teekonnale, tahan meelde tuletada, et kuigi ma hindan väga oluliseks tulevikust unistamist ja sellele mõtlemist, peame hoolega valvama, et „helgest homsest" ei saaks meile kergekäeline põgenemiskeskkond. Selleks et mitte tegeleda praeguse hetke oluliste valikutega ja lahendada „enne päikse looja minekut" vajalikud suhted, on aeg-ajalt hoopis lihtsam vaadata uniselt unistava pilguga kaugusesse.

ALUSTA ESIMESEST SAMMUST

Vaatamata riskidele, mis meid eeloleval teekonnal võivad oodata, on suurim ebaõnnestumine ometi selles, kui me ei asugi teele. Niisiis, kuidas sina vaatad eesmärkide saavutamisele? Kui võrrelda neid maratoniga, siis milline osa distantsist on sinu jaoks kõige suurem väljakutse? Kas 548. või hoopis 10 743. samm? Sageli on hoopis nii, et raskeim väljakutse on jõuda tugitoolist välisukseni – ja kõik ülejäänud sammud tulevad juba hoopis kergemini.

Tuues paralleele meie tavaeluga, tundubki, et hoopis kergem on vaadata palves hetkedele, mis paistavad veel kusagil eemal (548. või hoopis 10 743. samm) – ehk mõne aasta kaugusel – ja loota, et küll mõne hea jutlustaja abiga või muu ime läbi läheb nii, nagu ma olen oodanud. Kuid sageli unustame küsida Jumalalt, mis peaksid olema minu esimesed sammud ehk tänase päeva teod.

ARENGUKAVA ON ARENGU VUNDAMENDIKS

Et eelöeldut vältida, tahan jagada sinuga kolme esimest sammu, mis on minu arvates vundamendiks, et sel konverentsil vastuvõetav arengukava ei jääks lihtsalt unistuseks, tänasest reaalsusest põgenemiseks või mõneks asendustegevuseks. Ning aastaid hiljem ei peaks me mõtlikult kahetsema: mis siis oleks juhtunud, kui oleksime proovinud ikkagi unistatut ellu viia.

Teame ju väga hästi, et hoone nähtamatuks osaks olev vundament on tohutu tähtsusega ülejäänud korruste kvaliteedile. Möödunud kuul käis ajakirjandusest läbi USA Pisa torniks kutsutud hoone kurb lugu. San Franciscos möödunud kümnendil kerkinud *Millennium Tower*'ist pidi algsete plaanide kohaselt saama tõeline ehitussõdööver. Paraku on tänaseks läinud hoopis teisiti. Pilvelõhkuja sai küll valmis, kuid hoone on viimase 12 aastaga vajunud 43 sentimeetrit ja selle omanikud on väga, väga mures hoone tuleviku osas. Selle probleemi lahendamine on maailma üks keerukamaid ülesandeid, mis ehitusinseneride ees praegu seisab.

OSUTAGEM ÜKSTEISELE SÜGAVAMAT ARMASTUST!

Selleks et võiksime oma tulevikku julgemalt vaadata, jagan kolme küsimust, mis tulid mu südamesse Pühakirja lugedes: „Aga kõigi asjade lõpp on lähedal. Olge siis arukad ja kained palveteks. Üle kõige olgu püsiv teie omavaheline armastus, sest armastus katab kinni pattude hulga. Olge üksteise vastu külalislahked ilma

nurisemata! Teenigu igaüks teisi selle andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmesuguse armu head majapidajad" (1Pt 4:7–10).

Tahan siit hetkel välja tuua vaid ühe lause: „Üle kõige olgu püsiv teie omavaheline armastus". Ingliskeelses tõlkes (NLT): „Olulisim kõigest on jätkuv, sügava armastuse näitamine üksteisele." Seda lugedes tekkis minus küsimus: „Kuidas mina saaksin veel sügavamalt armastada?" Mulle tundub, et see on kõigi minu ja meie ettevõtmiste üks alustrajavamaid sisevaateid!

Kui Jeesus alustas oma teenistust, julgustas ta rahvahulkadele peetud jutluse lõpul kalamees Siimonat, kelle paati ta kantslina kasutas, sõudma „sügavale kohale". Selle sõna elluviimise tulemusena koges tulevane Peetrus harukordset Jumala imet – rekordilist kalasaaki.

Meiegi vajame täna oma kogudustes ja ühiskonnas suurt imet, et näha inimesi elavalt päästmisele tulemas ning oma elusid Jumala sõna valguses korrastamas. Mida siis selleks teha? Tahan sind kogu südamest julgustada – armasta inimesi sügavamal moel ehk siis „sõua sügavale kohale!"

Aga kuidas teha seda praktiliselt? Kas peaksime rakendama kogudustes mõne uue programmi või lugema veel ühe olulise raamatu läbi või...? Sageli on aga nii, et meie tulemuslikkus on kinni hoopis lihtsamates lahendustes, kui algselt paistab.

KOLM IGAPÄEVAST SAMMU

Kutsun sind üles vaatama oma elule ja küsima kolm lihtsat küsimust.

ESITEKS: Millest räägivad minu jalanõud (minu kohalolu)? Oleme vast kõik astunud sisse mõne kodu uksest. Märgates esikus tuttavaid kingi, tunneme kergendust ning astume rõõmuga edasi, sest teame, et ees ootab meid keegi, kellele võime alati kindlad olla. Aga ilmselt on rohkem kui kord tulnud kogeda ka seda, et nähes mõnd saapapaari, tahaks hoopis uksest tagurpidi välja astuda, sest sees oleva inimesega kohtumine tundub olevat liiga hirmutav.

Arstipraksise evangelistikutse vastu vahetanud Luukas kirjeldab Jeesuse elu: „Jeesus Naatsaretist, keda Jumal oli võidnud Püha Vaimu ja väega, käis mööda maad head tehes ja parandades kõiki kuradi poolt rõhutuid, sest Jumal oli temaga" (Ap 10:38). Ka meie ellu on sisse programmeeritud potentsiaal – jätta oma kohalolekuga armastuse unustamatu jälg inimeste eludesse.

TEISEKS: Vaata üle oma tänase päeva helistamise logi-info ja esita endale küsimus, mida tundsid need inimesed, kes täna telefoni teel sinuga rääkisid? Hoopis kergem on teha eneseanalüüsi teemal, kuidas mina ennast tunnen, kui mulle helistatakse. Kui soovime armastada inimesi sügavamalt, peame vaatama üle oma kõige igapäevasemad käitumisharjumused. Kas minu kõnedele vastamine või teisele helistamine või üldse suhtlemine toob inimestesse olukordade muutumise võimalikkuse lootust või annab veel viimse hoobi nende ebakindlasse enesehinnangusse? Sulle ja mulle on antud tohutu mõjuga tööriist – sõna. „Surm ja elu on keele võimuses, ja kes seda armastab, saab süüa selle vilja" (Õp 18:21).

KOLMANDAKS: Kas sinu elus on regulaarne harjumus kutsuda inimesi kohvile/teele, et neid sügavamalt armastada? Üheks lihtsaks hommikuseks harjutuseks on võtta papist joogitops ja kirjutada sinna alla inimese nimi, kellele sa otsustad täna anda vähemalt kolmkümmend minutit oma täielikku tähelepanu. Johannes ütleb meile: „Lapsed, ärgem armastagem sõnaga ja keelega, vaid teoga ja tõega!" (1Jh 3:18). Tänase ajastu üks suurimaid väärtuseid on aeg. Ei ole enam ammu kuulnud inimesi rääkivat, et neil on aega liiga palju. Pigem kõlab kõikjal vastupidi: „Ma ei jõua, mul ei ole kahjuks aega."

Parim, mida võime meid ümbritsevatele inimestele kinkida, on aeg – kas 15, 30 või 90 minutit – ja, olenemata aja hulgast, panustada hetkes olevasse suhtesse 100%-lise tähelepanuga.

Ja lõpetuseks. New Yorgi suurkoguduse rajaja Timothy Keller on väga hästi väljendanud, et ükskõik kui suureks meie kogudused ka ei kasvaks, ainus viis muuta maailma on olla kogudus oma tööl, koolis, kodus jne. Ehk leida viis, kuidas minu jalanõud, telefonikõned või joogitopsid saaksid rääkida kogemuslikku lugu Jumala armastusest!

Iga teekond algab esimesest sammust. Soovin sulle jõudu ja rõõmu tõusta püsti oma elu tugitoolist ning liikuda innu ja julgusega Jumala poolt antud suunas! ■

Ka meie ellu on sisse programmeeritud potentsiaal – jätta oma kohalolekuga armastuse unustamatu jälg inimeste eludesse.

▲ San Francisco 366 luksuskorteriga *Millennium Tower* on metropoli kõrgeim maja, aga selle vundament vajub. Foto: Wikimedia Commons / Victorgrigas.

Scott Ridout pakub Liidule *süsteeme*

Märt Saar, Tartu Risttee kogudus

Scott Ridout tunnistab, et jüngerlik uskumise viis on tema elu muutnud. Foto: erakogu.

Scott Ridout on vaimulik juht Ameerika Ühendriikidest, baptistiliidu-taolise liikumise Converge'i president. Ta on ülevaatajaks 1309 koguduse juhile, aga Teekäija lugejale on ehk seos lähedasem, kui öelda, et ta on Bill Ankerbergi ja Helari Puu ülemus. Ridout väisas väikse seltskonnaga hiljuti esimest korda Maarjamaad ning oli aastakonverentsi üheks kõnelejaks, kohtus siinsete juhtidega ja jäi kõigega väga rahule. Ta andis meile intervjuu, mille käigus avaldas nii mõnegi veendumuse ja ettepaneku.

Tere tulemast Eestisse! Mitte kaua aega tagasi oli meil privileeg võtta vastu Teie presidenti Barack Obamat. Kuidas Teil seni on olnud?
(*Naerab*). Tegelikult olen *Converge'i* president olnud alles kolm aastat ja see oli minu jaoks esimene üle ookeani reis selle liidu juhina.

Kuidas tuli otsus tulla Eestisse?
Ma olen pikka aega olnud sõber Bill Ankerbergiga, kes on *Converge'i* esindaja siinses piirkonnas. Eelmisel aastal pöördus ta minu poole ettepanekuga kaasa tulla ja ma olin temaga päri. Praegu olen siin neljandat päeva. Käisin teie aastakonverentsil, kõnelesin Oleviste koguduses, tutvusin Tallinna vanalinnaga – ja peab tunnistama, et teie ajalugu on väga äge! Olen käinud varasemalt küll eri paigus, aga peale Iisraeli ma nii vana ajalooga paigas pole veel olnud.

Kuidas on läinud kohtumised siinsete juhtidega?
Olen veetnud aega Erki Tamme ja tema meeskonnaga. Rääkisime kogudustest ja tuleb tõdeda, et meil on sarnased teemad. Näiteks, kuidas on lood jüngerlusega, kuidas rajada kogudusi, aidata teatud tasemeni jõudnud kirikuid ja kuidas jõuda kogukondadeni meie ümber.

Kas Te olete teinud Erki Tammega ka mõne otsuse?
Jah. Otsustasime, et oleme siit edasi pidevas püsiühenduses. Teeme Skype'i teel videokõnesid ning räägime, mis kummalgi pool toimub ja kuidas saaksime teineteisele toeks olla.

Enne *Converge'i* juhtimist olite 26 aastat pastoriametis. Milline on Teie teenistusse tulemise lugu?
Jah, olen olnud pastoriks Lõuna-Carolinas viis aastat ning peale seda Arizonas 21 aastat. Nüüd elan aga Orlandos Florida osariigis.

Minu usuletulek ja teenimistöö said alguse aga sellest, et mu isa oli pastor United Methodist'i liikumises. Samas, kuigi mu vanemad tundsid Jeesust, ei jaganud nad seda minuga ning nii ma ei õppinudki Teda tundma noorest peast. Alles siis, kui olin üliõpilane, puutusin kokku Crew misjonäridega (rahvusvaheline Agape misjoniorganisatsioon) ja sealt edasi läksin ka ise vaimulikule tööle. Alustasin küll ehitusinsenerina, aga täiendasin end viis aastat teoloogilises seminaris.

Mu abikaasa seevastu oli minust usuliselt tunduvalt ees ja ilmselt on nii paljude meeste puhul. Teda jüngerdati kohe algusest peale ja sel ajal, kui kohtusime, elas ta elu koos Kristusega.

Samas on meie mõlema vanemad olnud 60 aastat abielus ja see on meie eluteele andnud suurepärase vundamendi.

Teil on kolm last. Kuidas on lugu nendega?
John (23), meie vanim poeg, elab Nebraskas. Ta on suur ja tugev nagu karu ning mängib ameerika jalgpalli. Ta ütleb mulle ikka aeg-ajalt: „Isa, ma võin su sülle võtta!" Ja ma ei vaidle talle vastu! (*Naerab*). Samuti on meil tütar Ashley (21), kes õpib füsioteraapiat, ja David (19), kes läks elama Libertysse Virginias.

Saata nad teele ja jääda abikaasaga pesa üksinda hoidma ei ole olnud lihtne. Me armastame neid väga, aga nad on ka iseseisvad, teevad häid otsuseid ja on tugevad. Näen seda eelkõige sõprussuhetes, mida nad valivad ja mis praeguses elufaasis määravad paljuski nende suuna. Neil läheb hästi. Kuna elame Floridas, tulevad nad tihti meile külla ning tänupüha ja jõuluaja veedame ikka koos.

Olete korduvalt kasutanud sõna „jünger" ja „jüngerlus". Mida Te selle all mõtlete?
Minu jaoks on jünger see, kes on kujunenud oma iseloomu poolest Kristuse sarnaseks ja on elueelistustes samuti Tema järgija. Ta on keegi, kes rakendab õpitu omakorda oma suhetesse.

Toon mõne näite. Näiteks kannatlikkus – kas me muutume kristlastena kannatlikumaks? Või andestus – kas me oleme inimesed, kes muutuvad aina andestavamaks? Või evangee-

liumikuulutus – kas me jagame oma usku innukalt teistele?

See kõik saab alguse juba noortekultuurist ja noortesse juhtidesse panustamisest. Meil tuleb leida uusi viise, kuidas mitte ainult uusi kirikuskäijaid leida, vaid neid, kes võtaksid oma usu tööle ja naabruskonda kaasa. Jüngerlus seejuures võib väljenduda vaimulike töötegijate jaoks ka selles, et nad on *coaching*-suhetes (toim treener/mentor). Meil on alati keegi, kes on meist milleski ees, ja kui me oleme alandlikud, siis õpime nendelt ja nii muutume terviklikumaks.

Kas Te kunagi väsite ka jüngerlusest rääkimast?
Ma ei usu. Jüngerlus on muutnud mu elu. Ma ei räägi, mida keegi teine peaks tegema. Ma jagan, mida ma ise olen kogenud. Mind ennast on jüngerdatud ja sealt edasi jüngerdan mina teisi.

Kusjuures 3. Johannese kirjas ütleb autor, et tal on rõõm näha oma lapsi kõndimas tões. Johannes ei kirjeldanud seejuures mitte kristlasi, vaid kogudusi. Temas oli isalik rõõm koguduste üle, mis olid sündinud tänu jüngerlusele. Ma usun, et mul on samamoodi.

Te rõhutate *Converge'is* ka palju misjonäriks olemist ja koguduserajamist. Miks nii?
Jah, meil on ühtekokku 160 misjonäri ja me töötame selle nimel, et 10 aasta pärast see number kahekordistuks. Usume väga Apostlite 1:8 kirjakohta, mis kutsub meid olema tunnistajad kõikjal, alustades naabruskonnast ja lõpetades teisele poole maakera minemisega.

Maailmas on veel väga palju inimesi, kes ei tea Jeesuse esimesest tulemisest midagi! Meie aga räägime siin teisest tulemisest. Maailmas on 1200 inimgruppi, kes ei ole kordagi kuulnud evangeeliumi, ja tervelt 5000 inimgruppi, kellel ei ole kristlikku kultuuri (sh kogudust) piisavalt ligidal, et neid usuteel aidata. Minul on raske elada selle teadmisega, käed rüpes!

Milline see inimgrupp näiteks olla võib?
Näiteks bunkud Indoneesias. Seal elatakse ühtekokku 17 000 saare peal ja bunkud elavad moslemiriigis, kes naljalt kristlasi ligi ei lase. Saime sinna hiljuti mõned misjonärid saata ja varsti nad kuulevadki evangeeliumi! Samamoodi näiteks Ida-Indas Nepalis. Seal sai 27 eri grupis rajatud eelmisel aastal 70 kogudust. Meie roll omakorda on saata sinna vaimulikke, kes treenivad ja aitavad kohalikel juhtidel esile tulla. Kõige selle juures on oluline, et me kristlastena kutsuksime üksteist üles palvetama, et kuulda, mida Jumal ütleb, ja tegema selle järgi. Nii tulevad esile paljud misjonärid ja koguduserajamised.

Kohtasite ka meie juhtkonda. Mis muljed jäid? Mida üksteiselt õppisite?
Teil on terve hulk häid juhte. Neil on kirg Jeesuse ja kogu siinse rahva suhtes. Ma näen, kuidas evangeelium läheb siit välja, ja samas, kuidas seda igatsust on siin kaua alal hoitud. See sütitas mind. Samuti on siin küllaltki tugev kogukondlik töö ja noorte juhtide treenimine.

Võib-olla, mida meie saaksime teile omakorda üle anda, on *süsteemid*. Oleme neid kaua aega kasutanud, need on toiminud ja oleme neid edasi arendanud. Kasutame neid koguduste rajamises ja jüngerluses, isegi koguduseteenistustes ja jutlustamises. Neid rakendatakse koos mõõdikutega.

Süsteemid on midagi sellist, mida on võimalik ühelt koguduselt või juhilt teisele üle kanda. Samuti on see midagi, mis on mõõdetav ja mis aitaks luua elumuutust. Tänu neile oleme saanud viimase 20 aastaga rajada 600 kogudust ja pool meie liikumisest on selle ajaga täiesti uus!

▲ Kolm last üles kasvatanud Lisa ja Scott rõõmustavad, kui kogu pere taas kodus kokku saab. Foto: erakogu.

Aitäh tulemast ja parimat tulevikuks!
Aitäh teile! Oleme tänulikud, et saame samastuda baptistiliiduga. Ma armastan seda, mida Jumal teeb, kui tegutseme koos. Ma ootan eesseisvat ja julgustan kõiki lugejaid käima koos Jeesusega! Lugege iseseisvalt Jumala sõna ja jagage seda teistele. Kui me kõik seda teeme, siis me kasvame ja järgmine põlvkond saab üles tõstetud! ■

▲ Scott Ridout (vasakult), Bill Ankerberg, Bruce Summer, Paul Johnson tutvusid ka uuenduskuuri saanud Mähe kirikuga. Seda näitas neile Haldi Leinus. Foto: Helari Puu.!

▲ Grupipalvuste fookuses olid kaks teemat: kus on Püha Vaim sind aidanud ja kuhu võiks ta sind veel juhatada? Foto: Ermo Jürma.

Aastakonverents „Järgime Jeesust ja armastame inimesi!"

13.–14. aprillil Tallinnas hotellis Euroopa toimunud EKB Liidu aastakonverentsist 2018 võttis osa 138 delegaati 54 kogudusest.

▲ Ühehäälselt Liitu vastu võetud Tallinna Kristlikku Mosaiik kogudust esindasid Toomas Vardja, Kaarel Väljamäe ja Mart Oksa. Foto: Enn Veevo.

▲ Viiendik delegaate olid Teekäija 3/2018 kaudu uue arengukavaga juba tuttavad. Siin andsid vastuseid Liidu juhatuse liikmed: Sven-Joonatan Siibak, Einike Pilli, Gunnar Kotiesen ja Erki Tamm. Vestlust juhatasid Kaur Paldre (Nõmme) ja Hele-Maria Taimla (Mosaiik). Foto: Ermo Jürma.

Avateenistust juhatas **Raul Altmäe** (Oleviste). Ühislaulu saatis Tallinna Mosaiik koguduse ülistusgrupp. Tunnistusi vaadati pastor emeeritus **Herman Mäemetsalt** Kuressaare Siionist (videos) ja kuulati (jalgpalli)pastor **Indrek-Eliel Tambekult** Märjamaalt. Jutlustas asepresident **Gunnar Kotiesen** (loe lk 10–11.)

Delegaadid said tellitud 80leheküljelise detailse aastaraamatu „Elust ja teenimisest 2017. aastal". Kogudustest saadetud arvude põhjal on Liit viimastel aastatel väikeses kasvus. 1. jaanuaril 2018. a oli 84 koguduses 6489 (2017. a 6416) liiget. Rõõmu võime tunda 159 (195) ristitu üle. Kuid vähenes koguduste arv, kus toimus ristimisi 28 (31). Noorsootöös osaleb kokku 1738 (1667) last ja noort. Pühapäevane keskmine osavõtt jumalateenistustest oli 3416 (3487).

Laupäeva hommikuteenistusel kuulsime **Veikko Võsult** (Nõmme) kolm lugu jüngerlusest igapäevaelus ja **Peeter Tammelt** (Elva) „kõrgeima taseme strateegilisest kommunikatsioonist Galileas": kuulutati välja Jumala riik.

Aruandekoosolekut juhatasid **Vilver Oras** (Tallinn Kalju) ja **Tõnis Roosimaa** (Laagri). President **Erki Tamme** sõnavõtus helises rõõm mullu ametisse seatud töötegijatest: **Siilas Kask** Kohilas, **Janek Järveots** Leisis, **Indrek-Eliel Tambek** Märjamaal, aga ka mure uute juhtide leidmise pärast kogudustes: Mustvee, Otepää, Pärnu Saalemi, Palivere, Puka, Pärnu Sool ja Valgus, Rakke.

Liidu kaheksa tööharu (KUS, LNK, Misjon, Teekäija, Naistetöö, Koguduste rajamine, Sõbra

▲ Peasekretär Siim Nigulase osaks oli anda aru möödunud aasta Liidu majandusnumbritest. Päeva lõpul tänati teda tehtud töö eest. Foto: Indrek Luide.

▲ Rapla vabakoguduse ansambel innustas ülistuses mitmeid kogu vendlusele tuntud laule kaasa laulma. Foto: Indrek Luide.

Käsi, Valdused) aruandeslaide tutvustas president suurel ekraanil (detailid aastaraamatus).

Arengukava 2018–2023 „pärineb töötegijate päris otsimisest pärisasjade pärast". Selles pakutakse lahendusi kolmele kitsaskohale kogudustes: evangeelne innukus, töötegijate järelkasv ja koguduste rajamine. Erki Tamm andis kolm väga praktilist juhist: 1) tee ühele inimesele seda, mida soovid kogu maailmale; 2) ole kuningriigi saadik esmaspäevast pühapäevani; 3) kaasa keegi oma ellu! Kui täna on Eestimaal üks Liidu kogudus 15 000 elaniku kohta, siis eesmärk on jõuda selleni, et oleks üks Liidu kogudus 10 000 elaniku kohta. ■

▲ Seekord võis kohvikuaknast küll vaadata kaunist Tallinna sadamat, aga pausiminutid lausa lendasid koguduste suurema pere elavas vestluses. Foto: Indrek Luide.

▲ Delegaatidel tuli kinnitada: Liidu tegevusaruanne, revisjonikomisjoni aruanne, majandusaasta aruanne 2017 ja eelarve 2018. Foto: Ermo Jürma.

Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand / XIV

Andres Saumets, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste peatoimetaja ja Elva baptistikoguduse liige

RISTIMINE ON *USU* „KOHUSTUSLIK MÄRK" JA KRISTUSE ÕHTUSÖÖMAAEG ON *ARMASTUSE* „KOHUSTUSLIK MÄRK".

◀ Mälestustahvel Viinis: Dr. Balthasar Hubmaier. Põletatud 10.03.1528 ristijana Stubentori juures. Religioosse tolerantsusmõtte põhjendaja. „Kristus pole tulnud selleks, et ta tapaks, mõrvaks ja põletaks." (Traktaadist „Ketseritest ja nende põletajatest"). Selle linna kristlased.

Algus jaanuari 2017 Teekäijas

Balthasar Hubmaier ei tahtnud usuristimisega kiirustada. Ta oli rohkem huvitatud kontaktidest Zwingliga kui Zürichi ristijate separatistlikest taotlustest.

Talupoegade ja waldshutlaste väed olid võidukad ning hetk muutusteks küps. Esimesel ülestõusmispühal 1525. a ristis Reublin esmalt Hubmaieri ja 60 linnakodanikku ning seejärel ligi 300 linnakodanikku ja suurema osa raehärradest. Pärast ristimist pühitseti missat lihtsa mälestussöömaajaga. Waldshutis oli tekkinud „territoriaalne ristijateliikumine". Siinne reformatsioon võttis radikaalse suuna ja esialgu näis see olevat võimalik ka Zürichis, kuid seal osutasid Zwingli ja raad otsustavat vastupanu. Koostöö asemel vallandus literaarne tüli. Zwingli oli juba mais kirjutanud traktaadi „ristimise salgajate" vastu ja asunud toetama lasteristimist. Hubmaier vastas juulis selle hoolika ümberlükkamisega.

„Usklike kristlikust ristimisest" kuulub tolle aja parimate usuristimist põhjendavate kirjutiste hulka. Kristlase elu seisneb sõna, usu, ristimise ja teo järgnevuses. Alguse moodustavad jutlus, meeleparandus ja usk andeksandmisse. Seda protsessi nimetab ta „vaimuristimiseks" ja kirjeldab uuestisünnina, mille teostab Püha Vaim. Sellele järgneb nii patu kui ka usu tunnistamine ja kohustus „uueks eluks Kristuse reeglite kohaselt" ning enese allutamiseks vennalikule karistusele ja põlupraktikale. Kõik see seotakse omavahel veeristimise aktis, mis on avalik tunnistus ja mille kaudu liidetakse usklik inimene Kristuse kogudusega.

Ristimine muutub väliselt nähtavaks pöördetähiseks uuenenud sisemisele kvaliteedile, mis omakorda tungib uskliku inimese välisesse käitumisse. Ristimine on *usu* „kohustuslik märk" ja Kristuse õhtusöömaaeg on *armastuse* „kohustuslik märk". Kristuse kannatuse meenutamine kutsub esile tugeva sisemise liikumise, mis paneb kristlased tegutsema.

Ristimine ja õhtusöömaaeg annavad kristlasele usu ja armastuse kohustuse teha maailm „vagaks ja õiglaseks". Maailm muutub misjoni- ja ühtlasi sotsiaalseks tegevusväljaks. Traktaadis „Mõõgast" tegeles Hubmaier ka tahtega võtta vastutus maailma eest: kristlased on suutlikud ja selleks kutsutud, et kanda vaimumõõga kõrval ka ihulikku mõõka „vagade kaitseks ja kurjade hirmuks". Lisaks aktiivsele kaastööle maailma kujundamisel väärib püüdlemist ka kristliku ülikkonna staatus, sest neil on vajalikud eetilised eeldused inimliku kooseksisteerimise tagamiseks. Teoloogia suubub kristlikku eetikasse: kristlane ei ela maailmast eraldatuna, vaid kannab vastutust ühtlasi maailma „eest".

1525. a sügisel halvenes Waldshutis poliitiline olukord. Haigestunud Hubmaier ei suutnud linna kapituleerimist enam ära hoida ja detsembris põgenes ta koos abikaasaga Zürichisse, sellal kui katoliiklike Habsburgide väed Waldshuti vallutasid. Zürichi perioodi on ta nimetanud oma elu raskeimaks. Pärast põgusat peatumist ristijatest sõprade juures võeti ta vahi alla. Piinamine murdis vastupanu, ta ütles oma usust avalikult lahti ja lahkus seejärel koos abikaasaga Zürichist.

Uueks kodupaigaks sai neile Määrimaal asuv Nikolsburg, kus „Zwingli vaimus" reformatsioon oli juba kanda kinnitanud. Määrimaale põgenesid kümned tuhanded ristijad Tiroolist ja Lõuna-Saksamaalt. Maaisand Leonhard von Liechtenstein lasi end ristida ja Hubmaieril õnnestus tema abil teoks teha „ülikkondlik ristijate reformatsioon". Hubmaieri positiivne suhtumine ülikkonda oli teiste ristijatest juhtidega võrreldes sedavõrd erandlik, et teda võib nimetada ka *ristimismeelseks kirikureformaatoriks*. Seal saavutas ta selle, mida radikaalsed reformaatorid olid tahtnud teostada (paraku edutult!) Zürichis.

Hubmaierile oli kogudus „Kristusesse uskuvate inimeste väline kogum

ja osadus ühes Issandas, ühes usus ja ühes ristimises". Ta rõhutas ristimise alusel kiriklikult organiseeritud kohaliku koguduse sõltumatust. Siin õnnestus Hubmaieril olla veel kord suure usuliikumise keskpunktis. Ristijatega ühinesid ka Nikolsburgi luterlikud pastorid ja isegi katoliku piiskop. Koguduses oli peagi üle kolme tuhande liikme. Probleeme oli aga paljude koguduseliikmete eluviisidega. Nende puudujääkidega võitles Hubmaier mitmete kirjutise abil. Ristimise ja õhtusöömaaja vormelitega andis ta kogudusele kindlakujulise korra. Kahes tahtevabadust käsitlevas traktaadis tulid esile tema ristijateteoloogia olulised tagamaad.

Tõsise kriisi vallandas Hans Hut, kes tuli 1527. a kevadel Nikolsburgi. „Maailmalõpujutlustega" kuulsaks saanud Hutile oli ristimine vaid väljavalitute pitseerimine ja nähtav kogudus täiesti ebaoluline. Tagakiusu tõlgendas Hut lõpuaja märgina ja see leidis uskujaid ka Hubmaieri koguduses. Huti suhtumine kristlikku ülikkonda ja nende „mõõgameelevalda" oli eitav.

Huti jutlustajatöö Nikolsburgis oli Hubmaieri silmis mässuline tegevus. Ta tahtis Hutiga avalikult väidelda ja koostas selleks „Nikolsburgi artiklid". Väitluse võitis Hubmaier, kelle poolele asus ka maaisand. Hut arreteeriti, kuid tal õnnestus sõprade abil põgeneda ja linnast kaduda. See avalik konflikt oli märk pikemaajalisest käärimisprotsessist ristijate seas ja tähistas ühtlasi Hubmaieri juhitud ristijatekiriku lagunemise algust. Šveitsi vennad olid põhimõtteliselt eitanud mõõga kasutamist. Hubmaier, kes oli kogu elu vältel olnud ülikkonna teenistuses ja kogenud nende positiivset rolli reformatsiooni elluviimisel, suhtus küsimusse sootuks teisiti.

Põgenike seas oli Nikolsburgi tulnud palju Šveitsi vendi, kes toetasid pigem Huti vaateid. Seetõttu ei toonud Huti põgenemine probleemile lahendust. Traktaadiga „Mõõgast" kaitses Hubmaier oma käsitlust, et kristlased tohivad osaleda ka ülikkonna võimutarvitustes ja on lausa kohustatud elama aktiivset poliitilist elu. Hubmaieri vaadete põhjal lõhenes ristijateleer kaheks: 1) Mõõgamehed (*Schwertler)* olid valmis ise relvastatud vastupanu või ülikutele relvateenistust osutama ja 2) sauamehed (*Stäbler*) püüdsid konfliktidest patsifistlikult kõrvale hoida ja vajaduse korral „saua kätte võtta" ning rännata paika, kus nad saavad takistamatult oma usuelu elada.

Hubmaieri tegevus Nikolsburgis oli aga tõsiselt häiritud: sauamehed rajasid linnas iseseisva koguduse, maaisand aga reageeris reformatsiooni lõhenemisele saksa päritolu ristijate väljasaatmisega oma valdustest. Kuningas Ferdinand üritas omalt poolt ületada konfessionaalset lõhenemist ja andis välja mandaadi, et kõik alamad peavad järgima Wormsi edikti, mille kohaselt on riigis ainsaks usuks rooma-katoliku usk.

SUREMATU TÕE EEST VÕITLEJA BALTHASAR HUBMAIERI MÄRTRISURM OLI PARIM TUNNISTUS TEMA USU JA TEOLOOGIA TÕSIDUSEST NING JÕUST.

▲ EKB Liidu aastakonverentsil meenutas pastor Peeter Roosimaa tänupalves taevakoju jõudnud ametivendi. Foto: Ermo Rips.

Esmalöögi alla sattusid ristijatest „rahvajutlustajad". Kuninga surve alla sattus ka Nikolsburgi maaisand. Hubmaier ise langes koos abikaasaga 1527. aasta suvel teadmata põhjusel austerlaste kätte vangi ja viidi Viini, kus teda piinati ja kus ta kirjutas „Aruande usust", mis ilmus 1528. Ta mõisteti süüdi ja põletati 10. märtsil 1528 Viinis ning tema naine Elsbeth uputati kolm päeva hiljem Doonausse. Surematu tõe eest võitleja märtrisurm oli parim tunnistus tema usu ja teoloogia tõsidusest ning jõust. Tema õpetus ristimisest ja õhtusöömaajast elas ristijateliikumises edasi, kuid kahetsusväärselt ei leidnud 16. saj separatistlikus ristijateliikumises omaksvõttu teoorias ja praktikas läbiproovitud käsitlus maailmas kannatavast, kuid samas siiski maailma eest vastutavast kristlaskonnast.

Kulus sajandeid, kuni baptismis hakati Hubmaierit pidama üheks „reformatsiooniaja usuisaks", kes teoloogina ja jutlustajana oli edukas ning suutis (lühiajaliselt) ellu viia reformid, mis muutsid kindlas teostumispaigas siiski radikaalselt 16. saj ühiskonda. Hubmaieri võlu seisneb mitte niivõrd tema elu välises dramaatilisuses, vaid pigem elu sisemiselt kujundavas teoloogias. Järjepidevus hiliskeskaegse mõtlemisega, väärtuslike mõtete omaksvõtt eri reformatoorsetest teoloogiatest ja iseseisva reformatoorse ristijateteoloogia väljaarendamine – see kõik ei lase Hubmaierit paigutada kindlalt ühegi reformatsioonileeri ridadesse. Tema teoloogia, usu ja elu *summa* on vaade, et kõik peab nähtavaks muutuma ja tõeks osutuma aktiivses, maailma muutvas kristluses. ■

▲ Konverentsil olid esindatud eri põlvkonnad. Rõõmustavalt suur oli ka noorema generatsiooni osavõtt. Foto: Innar Kruglov.

Quo vadis, VABAKIRIK?

■ Sven-Joonatan Siibak, LNK juhataja, KUSi õppejõud

*

Noored on valmis pühenduma seal, kus usuvad, et nende panus toob midagi uut või olulist esile.

*

Parimal viisil saame mõista tänaseid noori siis, kui me neile lähedale läheme.

*

Algus märtsi Teekäijas

3. Nad esitavad väljakutseid traditsioonidele. Nad ei karda küsida, miks midagi tehakse ja miks teatud traditsioone järgitakse. Kuna neile meeldib läbipaistvus, ei taha nad teha asju tegemise pärast; nad vajavad tõendust sellele, et miski on tõeliselt vajalik ja oluline. Lause, et nii on alati olnud, ei ole nende jaoks argument. Kui midagi on võimalik muuta või arendada, on nad selleks valmis. Nad tahavad teha tööd teistmoodi, kui seni on tehtud, ja julgevad oma elust mõelda ja unistada teistmoodi.

4. Nad tahavad, et asjad oleksid personaalsed. Neid ei tõmba massidele suunatud reklaam, neile meeldib tunda, et just nemad on olulised ja midagi on neile mõeldud. Reklaamivaldkond on tugevalt ümber kujunemas just selle generatsiooni mõjudest lähtuvalt. Neile meeldib lähedus ja siirus.

5. Nad on tulevikus vabakutselised. Oma olemuselt eelistavad nad tööd, mis on vaba tavapärastest tööpiiridest, kuna nad on olemuselt loovad ja ettevõtlikud. Nad on näinud tehnoloogia kiiret arengut ja muutuste pealetulemist ning kohanenud selle mõtteviisiga. Asju peab saama teha kiirelt, mugavalt ja seejuures loovalt – just seetõttu eelistavad nad tööturul vabakutselisena tegutsemist.

6. Nad ei karda järgida. See tähendab, et nad julgevad oma sotsiaalmeediast eemaldada neid isikuid, kes ei ole nende jaoks mingil põhjusel kõnekad, läbipaistvad või relevantsed. Nad ei järgne kellelegi lihtsalt sellepärast, et ta on kuulus või autoriteetne. Samas kardavad nad suhetest välja kukkuda ja peavad lähedasi inimsuhteid äärmiselt oluliseks.

7. Nad eelistavad näost näkku suhtlemist ja väiksemaid gruppe. Kui neile eelnev generatsioon on tuntud selle poolest, et suhtlemine toimub läbi erinevate kanalite ning tekstipõhiselt, eelistab uus generatsioon lähedust ja autentsust. Samuti meeldib neile olla väiksemates gruppides, mitte suurtes sotsiaalsetes kogukondades.

8. Nad tahavad muutusi ja on motiveeritud muutustest. Nad on valmis seisma muutuste eest, kuid ei ole sugugi alati valmis töötama selle nimel. Muutused on nende jaoks olulised ja seetõttu tahavad nad tunda, et kui midagi teevad, toob see mingit olulist muutust esile. Nad on valmis pühenduma seal, kus usuvad, et nende töö ja panus toob midagi uut või olulist esile. Nad on häälekad muutuste esiletulemise nimel, kui mitte alati niivõrd töökad, kui midagi on vaja ka päriselt ära teha.

Mis iseloomustab kogudusi, kes selliste noorteni jõuavad?

1. Empaatilisus. Nendes kogudustes vastatakse küsimustele, mida noored inimesed küsivad: Kes ma olen? Kuhu ma sobitun? Mis on mu eesmärk? Nad on noorte jaoks arusaadavad ja relevantsed, sest mõistavad, mis on nende jaoks olulised teemad elus. Nad oskavad noore jaoks olemas olla.

2. Jeesuse-keskne sõnum. Tänaste noorte jaoks on esmatähtis sõnum Jeesusest, tema isiksus ja õpetus. Alles sellele järgneb kristlus. Nad ei ole enam niivõrd religioonipõhise usueluga; kristlus ja kristluse lugu ei mängi nende jaoks sellist rolli kui Jeesuse isiksus ning talle järgnemine.

3. „Võtmehoidja" stiilis juhtimine. See on juhtimine, milles puudub tsentraalne kontroll. See tähendab, et juhtimist antakse pidevalt nooremate le üle – võtmed liiguvad edasi. Noori kaasatakse juhtimisse ja olulistesse rollidesse ning tegevustesse, mitte ainult kaasaaitamise, vaid just ka juhtimise tasandil.

4. Nad prioritiseerivad noori inimesi. Need kogudused panevad noori muudest asjadest ettepoole. Seda alustades eelarvest kuni selleni, kuidas nad

räägivad noortest, millest kõnelevad ja jutlustavad. Need kogudused investeerivad noortesse mitmel viisil.

5. Nad keskenduvad perekondadele. Noore jaoks on oluline, et kogudus on otsekui tema perekond. Nad igatsevad ka, et nende perekond võiks olla kogudusest osa. Perekond on oluline ja väärtuslik neile.

Kuidas peaksime meie reageerima? Eelnevat arvesse võttes saab välja tuua kuus viisi, mis aitab meil kogudustena olla täna noortele mõistetavad ja relevantsed. Me peaksime:

- jüngerdama väheseid (eelistama lähedust ja väikseid gruppe), mitte masse;
- olema suhetepõhised, mitte programmipõhised;
- kaasama noori laiemasse kiriku kogukonda, et noortetöö ei oleks otsekui para-koguduslik töö koguduse sees;
- kasvatama noori passiivsest tarbijast aktiivse osalejani läbi kaasamise;
- leidma ja kasvatama uusi juhte siis, kui nad on veel noored (tänased noored saavad kiiremini teismelisteks ja püsivad ka kauem selles arenguetapis);
- õppima rääkima neile arusaadavas keeles.

Kui me tõesti usume, et kogudus on kutsutud olema see, mida Uus Testament meile ette seab – tuntav, tajutav, kogetav osa ümbritsevast ühiskonnast –, peame vaatama endasse ja küsima, kus me täna oleme? Tänaste uute koguduste keskel näeme kindlasti ühte tunnusjoont – nad jõuavad pidevalt uute inimesteni. Tihti on neis kogudustes just esimese generatsiooni kristlased, st nad tulevad mittekristlikust kodust ja on oma peres esimesed kristlased. Need kogudused näevad inimesi pidevalt usule tulemas.

Aga kus tulevad inimesed koguduses usule? Peame ausad olema, tavaliselt mitte pühapäevasel teenistusel. Järelikult pole see enam keskkond ega koht, kus me tegutseme ja räägime relevantselt inimestele väljaspoolt. Ja selles ei ole otseselt midagi halba, kui meil on olemas teised keskkonnad, kus see toimub. Siiski ei saa meie kõige suurem fookus olla enam sellel vormil, sest kogudust on kutsutud misjoniks. Kui inimeste usuletulemine toimub täna marginaalides, siis peame olema julgemad nende marginaalidega. Kui kogudus on tõesti sool, siis soolast ei ole kasu purgis seistes. Seal läheb see niiskusest tükki. Soola võlu tuleb esile, kui ta on segatud toidu sisse. Samamoodi tuleb koguduses erakordsus esile siis, kui ta on segatud ühiskonda.

Olen ikka ja jälle kohanud uute koguduste suhtes mõtlemist, et see on võõras ja kauge või et nad on lihtsalt ühes faasis, mis peagi möödub. Mina arvan, et vastupidi. Me peame hoolega tähele panema, mis toimub täna rajatud kogudustes – see on meie koht õppimiseks! Kui tahame mõista tänaseid noori, tuleb vaadata nende koguduste suunas, kus neid täna on aktiivselt palju. Ma tean, et mulle eelnenud kõneleja Joosep Tammo omab oma nägemust tänastest „kodukogudustest". Et varem või hiljem jõuavad ka nemad oma hooneni. Selles võib olla oma tõde: kirikuajalugu on ka varem näinud kogudusi kodudes. Siiski on üks oluline erinevus. Kui varasemalt on kogudus olnud sunnitud kodudes olema, siis täna on nad selle tee valinud vabatahtlikult ja teadlikult. Ja samas mõeldes täna ka koguduse ja riigi teemale, ei tasu unustada, et kogudusehooned, nagu me neid täna tunneme, on just nimelt riigi ja kiriku ühendamise tulemus, mitte algkoguduse praktika.

On oluline, et me ei jääks seisma. Usun, et teeme täna oma koguduste liiduna head tööd, kuid peame mõtlema, et ega meie samm liiga aeglane pole, võrreldes ühiskonnaga meie ümber. Üks kurvemaid asju, mis kogudusega juhtuda saab, on see, et see muutub n-ö arhailiseks – ei ole enam relevantne ja värske. Kui kogudus on Püha Vaimust kokku liidetud ihu, siis on Püha Vaim just see, kes toob esile värskust ja uuendust. Ei ole oluline, et just kaasajal oleme kohas, kus ühiskonnas on siiani suurim lõhe noorte ja vanemate vahel. See ei ole väljakutse ainult kogudusele, vaid ka kogu ühiskonnale. Kuid usun, et võime kogudustega selles osas just parimat eeskuju näidata.

Lõpuks usun ma sellesse, et meil on palju vaja kuulata ja õppida, olla avatud. Vanematel noortega ja noortel vanadega. Uutel ja vanematel kogudustel omavahel – ning meeles tuleb hoida kuningriigi mentaliteeti. Me oleme osa ühest suuremast riigist ja nägemusest. Noored ei tohi olla meie omaette missioon, kogudus peab seda olema, kuid kogudus ilma noorteta kaotab oma missiooni ja jätkusuutlikkuse. Parimal viisil saame mõista tänaseid noori siis, kui me neile lähedale läheme. Just siis, kui nendega ühe laua ääres istume, silma vaatame – ja eelkõige, just nimelt eelkõige –, kuulame ning küsime. Ja alles siis vajadusel ka nõu anname. Siinkohal olen ma veendunud, et seda silda on küll vaja üheskoos ehitada, aga sellega algust saavad teha vanemad, leides selle hetke, et ikka ja jälle keegi noor oma laua äärde kutsuda ning neid kuulata, neilt õppida ja neid julgustada. ■

▲ Annemõisa avar saal oli täis palveringe, kus kõik palvetasid nii Eesti Vabariigi kui ka üksteise eest. Foto: Innar Kruglov.

Quo vadis, vaba kogudus?

■ Joosep Tammo, Pärnu Immaanueli koguduse pastor, KUSi õppejõud
■ Foto: Innar Kruglov.

MEELELISE KULTUURI PERIOOD LÕPEB SÕDADE, REVOLUTSIOONIDE, ENESETAPPUDE, VAIMUHAIGUSTE JA VAESUMISEGA.

Algus märtsi Teekäijas

Primordiaalsed tundmused ja kodanikupoliitika uutes riikides

C. Geertz ütleb, et „ühiskondlikus perspektiivis on uutel riikidel ebatavaliselt suur kalduvus primordiaalsetest sidemetest tulenevale rahulolematusele" (lk 346). Primordiaalse sideme all peab ta silmas seda, mis tuleneb sotsiaalse eksistentsi „antustest" (täpsemalt, mida peetakse „antusteks"), kuna niisugustes asjades mängib alati rolli ka kultuur.

Need „antused" tulenevad naabrusest ja sugulussidemetest, keelest või dialektist, sotsiaalsetest tavadest. „Neil vere, kõne, kommete ja muu säärase kokkulangevustel arvatakse iseenesest olevat teatav sõnulseletamatu ja paiguti ületamatu veenmisjõud" (lk 346).

Modernse ühiskonna ühtsust „ei taga järjest enam mitte veri ja muld, vaid umbmäärane, lünklik ja harjumuslik lojaalsus kodanikuriigile, mida suuremal või vähemal määral täiendavad valitsuse korrakaitsejõudude ja ideoloogilise surve rakendamine" (lk 347).

Rahulolematus kristalliseerub arvatavate veresidemete (kvaasisugulus), rassi, keele, religiooni ja tavade ümber (lk 350–352). Demokraatlik võimuvõitlus üksnes süvendab poliitikute kiusatust apelleerida masside poolehoiu võitmiseks traditsioonilistele lojaalussidemetele.

Neile pingetele vastab ühiskond ideoloogiatega. Tõusvaid ideoloogilisi väited, mis püüavad kasvavat ängi varjata, on enamasti seotud kas võimupüüdlustega („plats puhtaks" – kui meie valitsuse moodustame, siis on rahva huvid kaitstud) või põgenemisega ängi eest („meie oleme metsarahvas" – meid poliitika ei huvita). Need väited võivad ka kombineeruda ja võtta vaga enesesse sulgumise vormi.

Ideoloogilised väited on alati mustvalged, kompromissitud. Nende stiil on piltlik, värvikas, tahtlikult sugestiivne, tegevusele motiveeriv. Ideoloogiate võitlus poliitilise võimu ümber viib ühiskonna kasvavale lõhestumisele, rahva võõrandumisele oma riigist (isegi kodusõdadeni) ja vahel ka iseseisvuse kaotuseni.

Koguduse vaimulik ülesanne selles olukorras on tänutunde säilitamine saavutatud vabaduse eest. „Õndsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks" (Mt 5:9).

Ookeanilained

Pärast Esimest maailmasõda on ilmunud terve rida kultuurifilosoofilisi käsitlusi, mis püüavad kirjeldada ühiskonna aluseks olevate kultuuride arengut ja saatust. O. Spengleri „Õhtumaa allakäik", Teilhard de Chardin'i „Inimese fenomen", A. Toynbee „Maailma ajalugu", Samuel P. Huntingtoni „Tsivilisatsioonide kokkupõrge". Kõik need autorid püüavad kaardistada hiidlaineid ja hoovusi, mis kannavad terveid kultuure ja tsivilisatsioone.

Ühe kaaluka kirjelduse annab vene päritoluga Ameerika sotsioloog **Pitirim Sorokin** oma raamatus „Meie ajastu kriis" (Ilmamaa, 2017). Ta jagab kultuuri arengu kolme faasi: ideatsiooniline, idealistlik ja meeleline.

Ideatsiooniline periood kunstis ja kultuuris väljendub põhieelduses, et reaalsuse tõeline väärtus on Jumal. Kandvaks teemaks on siin Jumala riik. Tema kangelaseks on Jumal ja pühakud. Ta on läbinisti religioosne. Tundetoon on vaga, õhuliselt kerge ja askeetlik. Tema tähendus ei seisne välimuses, vaid väärtustes, mida ta sümboliseerib (lk 34–35).

Idealistlik periood on ideatsioonilise ja meelelise perioodi vaheaste. Siin on maailm osalt meelteülene ja osalt nendega tajutav, aga ainult meelelise reaalsuse ülevaimates ja õilsamates aspektides. Kangelasteks on Jumal ja teised transtsendentsed olendid. Siin ollakse meelega pime kõige madala, vulgaarse, inetu ja negatiivse suhtes. Stiil on sümboolne ja allegooriline. Tundetoon on vaikne, rahulik ja häirimatu (lk 36–37).

Meeleline periood kunstis ja kultuuris liigub täielikult meelte empiirilises maailmas. Temaatikaks on maisus, maastikud, sündmused, inimesed, nende seiklused. Tegelased on talupojad, töölised, perenaised, tüdrukud, kooliõpetajad, ärimehed jne. Üleküpsenud astmele jõudes kujunevad lemmikkangelasteks prostituudid, kurjategijad, vaimuhaiged, silmakirjateenrid, hulkurid (lk 35).

P. Sorokin kirjeldab meelelise kultuuri kriisi järgmiselt.

Esiteks, lõbu ja naudingu pakkumi-

se funktsioon viib iga meelelise kunsti selle dekadentlikul astmel mõne oma ühiskondlik-kultuurilise väärtuse alandamiseni üksnes sensuaalse naudingu saamise vahendiks viina, naiste ja laulu tasandil.

Teiseks, oma püüdluses portreteerida reaalsust nii, nagu see ilmneb meie meeltele, muutub see üha õhemate ja illusoorsemate pealispindade kunstiks, selle asemel et peegeldada nende nähtuste olemust. Nii muutub see üha pealiskaudsemaks, lapsikumaks, tühisemaks ja eksitavamaks.

Kolmandaks, meelierutavaid „lööknumbreid" taotledes pöördub see patoloogilisse sotsiaalsesse kloaaki.

Neljandaks, selle võluv eripalgelisus arendab otsima üha suuremat mitmekesisust, kuni kogu harmoonia, ühtsus ja tasakaal upuvad kaosesse.

Viiendaks, see eripalgelisus koos lõbustamis- ja ergutuspüüuga tingib tehniliste vahendite üha keerukamaks muutumise.

Kuuendaks, meeleline kunst tähendab elukutseliste kunstnike kunsti, kes loovad publiku jaoks. See, kes varustab turgu, ei saa ignoreerida turu maitset. Alul annab see kunsti arengule eeliseid, kuid hiljem viib kunstnike eraldumiseni kogukonnast (lk 58).

Meelelise kultuuri periood lõpeb sõdade, revolutsioonide, enesetappude, vaimuhaiguste ja vaesumisega. See on inimese ülendamise ja alandamise kultuur, mida saadab sünkretism, kvantitatiivne kolossaalsusiha ja kahanev loovus.

Siinkohal tasub mainida teistki möödunud sajandi suurt ajaloofilosoofi **Arnold Toynbee'd,** kelle elu suurteoseks kujunes 12köiteline maailma ajalugu. Eesti keeles ilmus sellest lõpetatud kokkuvõte „Uurimus ajaloost" (Ilmamaa, 2003). Autor kirjeldab 32 tõusnud ja kadunud kultuuri ning selliste arengute põhjuseid ja tagajärgi.

Kõneldes religiooni rollist nendes arengutes ütleb ta: „Maailmakirik (ta peab silmas kõrgreligioone ja eelkõige kristlust) kaldub sündima tsivilisatsiooni murdumisele järgneval segaduste ajal ja kujunema välja maailmariigi poliitilises raamistikus... Tema ülimaks eesmärgiks pole samastuda maise linna vaimsusega, vaid saavutada kõrgeimal määral osadus ja sarnasus Jumala endaga" (lk 512).

Just suurte tsivilisatsioonide kokkupõrkepindadel kingib Looja prohveteid, kes tõstavad rahva pilgud konfliktist kõrgemale. – Jeesus ütleb: „Aeg on täis saanud ja Jumala riik on lähedal. Parandage meelt ja uskuge evangeeliumisse!" (Mk 1:15). Me ei ole mitte osa konfliktist, vaid osa konflikti lahendusest. Jeesus ütleb: „Teie olete maailma valgus. Ei saa jääda märkamatuks linn, mis on mäe otsas" (Mt 5:14).

Usu allutamine riigile või primordiaalsetele „antustele" on tagasilangus konfliktidega kaasnevasse kaosesse.

Kokkuvõtteks: *Quo vadis,* vaba kogudus?

Esiteks, vaba rahvusriigi maastik varjab endas nii õnnistust kui needust. „Tema on teinud ühestainsast terve inimkonna elama kogu ilmamaa peal ning on neile seadnud ettemääratud ajad ja nende asukohtade piirid, et nad otsiksid Jumalat" (Ap 17:26j). Rahvusriik pole niisiis omaette väärtus, vaid selles sisalduvad pinged peaksid meid panema otsima Jumalat, kes lõi kõik ühest ja liidab lõpuks taas üheks Jumala rahvaks.

Teiseks, elame postkoloniaalsel, pettumuste ja vastuolude ajastul, kus meie ülesandeks on olla lootusrikkad lepitajad. „Õndsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks" (Mt 5:9).

Kolmandaks, nagu ütleks Huntington, me elame Eestis kahe erineva tsivilisatsiooni, ortodoksse ida ja kristliku lääne kultuuri kokkupuute piiril. Kokkupuuted võivad rikastada, aga nad võivad muutuda ka hävitavaks võitluseks. Meie ülesanne on osutada temale, kes on ajaloo tegelik Issand ja Päästja!

Neljandaks, elame oma tsivilisatsiooni meelelise agoonia atmosfääris. Rüve muutub rüvedamaks, „püha pühitsegu ennast veel enam!" (Ilm 22:11).

Meid ei aita leebe religioosne teraapia: teeme kirikud mugavamaks, jumalateenistused ligitõmbavamaks ja jutlused huvitavamaks. Meil tuleb jääda oma rahvaga, kogeda õnnistust ja valu, öeldes koos apostel Paulusega: „Ma ei häbene evangeeliumi, see on Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub" (Rm 1:16).

Issandaga me ei põgene, vaid läheme vastu ja elame elu ranna- ja hiidlainete ristumispiirkonnas. Ja lõpuks, kui ajastu tormid ja hiidlained vaibuvad, tervitavad meid rannal ootajad sõnadega:„Õnnistatud on see, kes tuleb Issanda nimel!" ■

Meid ei aita leebe religioosne teraapia: teeme kirikud mugavamaks, jumalateenistused ligitõmbavamaks ja jutlused huvitavamaks.

▲ Mõtlemapaneva konverentsipäeva lõpuosas sai saalirahvas oma pakiliste küsimustega välja tulla. Foto: Innar Kruglov.

Rahaline toetus:
Makse saaja:
Eesti EKBK Liit
Swedbank:
EE472200001120173874
Selgitus:
PPfestivali toetus

Eri vanustes kirglikud noored igatsevad, et igaühel võiks PiibliPäevade raames olla võimalus kaasa teenimiseks. Foto: Anete Toming.

PiibliPäevade pärandist läbi teenimise

Lisete Lige, PP vabatahtlike meeskonna juht

PiibliPäevad on 40 aasta jooksul kasvatanud üles mitu generatsiooni kristlasi, kelle elud on saanud Jumala poolt täielikult muudetud. See näitab, kui suur mõju on meie elulugudel! Mina olen tänu oma vanematele PP-ga seotud olnud juba kümmekond aastat ja sel aastal kutsun Sindki üles kaasa teenima, et viia edasi PP pärandit.

Minu loo algus PP-ga

Minu teekond PP-ga algas ilmselt aastal 2002, mil olin 12aastane. Mäletan, et vanemad võtsid minu ja vennad Haapsalu PP-le kaasa, et tutvustada meile, mida üritus endast kujutab; lisaks, et näha, kuhu 1979. aastal alguse saanud festival on välja jõudnud. Olid nad ju aastaid olnud osa ürituse korraldamisest ja näinud selle arenemist Eesti suurimaks kristlikuks noorteosaduseks.

Alates 2008. aastast olen PP-st võtnud tihedamalt osa tavalise külastajana ja mõningal määral ka kaasa panustanud palvemeeskonnas või mujal. Tänaseks olen endalegi üllatuseks haaratud PP korraldusmeeskonda ja kogenud, kuidas Jumal tahab mind kasutada veel rohkem, kui arvasin end võimeline olevat.

Tule vabatahtlikuks!

Kui minu ülesandeks on hoolitseda kõige selle eest, et iga festivalikülastaja võiks tunda end seminaril hästi, leida istekoht, saada turgutav kohvilonks ja kosutav amps vms, siis usun, et ka Sinul, hea lugeja, on võimalus PP-l kaasa teenida! Igal noorel on võimalus tulla vabatahtlikuks nii kevadisel kui ka sügisesel festivalil ning praktiliselt teenida Jumalat ja kaasinimesi, panustades oma aega näiteks ruumide sättimisel. See pole aga ainus variant.

Igaühel on võimalus kaasa teenida!

Võib-olla saad Sa anda oma panuse tänavuse festivali jaoks läbi selle, et saadad PP-le oma (lapse)lapse(d), olgu nad siis vanuses 15 või 25; jagad oma tutvuseid mõne valdkonna osas (nt toitlustamine, mööbli rentimine vms); teed rahalise annetuse; palvetad meeskonna või iga tulevase osaleja eest – võimalusi on palju! Paulus ütleb: „Kuid igaühel on oma armuand Jumalalt, ühel nõnda, teisel teisiti" (1Kr 7:7). Nii kutsungi üles kaasa teenima vastavalt oma võimetele ja andidele, sest meie kõigi kohustus on Jumalat oma tegudega teenida. „Teenige Issandat tüdimatu innuga ja vaimult tulisena!" (Rm 12:11).

Kui meie, noorte selja taga ei oleks erinevatest generatsioonidest kaaskristlasi, kes toetavad oma kogemustega, annavad nõu, panustavad oma ressursse mistahes kujul ning palvetavad päevast päeva iga korraldaja ja osaleja eest, siis PP ei tähistaks tänavu 40. sünnipäeva! Sageli vajamegi taustajõude, kes on püsivad palvetamises ja julgustavad hea sõnaga ka siis, kui on raskemaid olukordi või lahendust pole näha. Seega, aitäh Sulle, kes Sa juba oled kaasa teenimas ning teed seda jätkuvalt edasi!

PP40 kannab võimsat pärandit

Meie igaühe tegudel on mõju ning see kujundab meie elulugu. Tänavune festival pealkirjaga „Sinu lool on mõju" näitab juba praegu, kuidas hetkel elab Eestis mitu põlvkonda kristlasi, kelle elud on PP kaudu saanud Jumala poolt täielikult muudetud. Ma usun, et PP kannab endas väga olulist pärandit, mille teatepulka tahaksin tulevikus ka oma lastele ulatada, võttes neid samamoodi kaasa PiibliPäevadele, nagu mind on võetud, et õppida Jumalat veelgi sügavamalt tundma ja andma võimalust nii inimeste kui Jumala teenimiseks. „Teenides heal meelel otsekui Issandat ja mitte nagu inimesi, teades, et igaüks, kui ta on teinud midagi head, saab selle eest tasu Issanda käest" (Ef 6:7–8).

Minu perekond on juhtinud mind Jumala juurde ja andnud usulise pärandi. Foto: Hanna Rebeka Veermäe.

Noored neiud levitavad evangeeliumi

Laura Maide, Sõbralt Sõbrale turundus- ja kommunikatsioonijuht
Fotod: Hanna Veermäe.

Laupäeval, 7. aprillil toimus Tallinnas viiendat korda oikumeeniline tütarlaste konverents Filter. Seekordset üritust külastas Inglismaa Kerith Community koguduse pastori abikaasa Emily Parker.

Filter sai alguse erinevate kristlike koguduste noorte ühisest unistusest, et Eestis võiks olla rohkem noori naisi, kes teavad, et nad on väärtuslikud ja et nende elul on suurem tähendus. EKB Liidu neidude eestvedamisel moodustati tiim, kes on aasta-aastalt evangeelset sõnumit saanud jagada rohkem kui paarisajale noorele.

„Tänases Eestis kasvavad paljud tütarlapsed üles katkistes perekondades, mistõttu on neil juba varajasest east ebaterve minapilt ja puudulik arusaam oma väärtusest," ütleb projektijuht Laura Maide. „Filtri üritus on püüdnud noori naisi julgustada ja tuua neid lähemale teadmisele, et läbi Jumala võivad nad leida oma tõelise identiteedi," lisas ta.

Tänavuse Filtri teemaks oli „Naiseks kasvamine". Räägiti sellest, kuidas tüdrukutest võivad kujuneda emotsionaalselt, vaimselt ja füüsiliselt terved naised. Konverents algas hubases kohvikuõhkkonnas. Küpsetisi ja kuumi jooke nautides kuulasid neiud vestlusintervjuud, kus kolm noort andekat naist – laulja Getter Jaani, fotograaf Anete Toming ja Taxify vanemraamatupidaja Maarja-Liis Reiman jagasid oma karjääri lugu ja unistusi. „Kõige olulisem on, vaatamata saavutustele, iseendaks jääda," ütles Getter. Anete lisas, et iga tagasilöök tuleks muuta õppetunniks. „Jumaliku hoidmise ja õnnistuseta oleks aga kogu vaev tühine," rõhutas Maarja-Liis.

Järgnes mitu sisukat seminari. Enne lõunat oli tütarlastel võimalik suhete teemal küsitleda Toompea koguduse pastori abikaasat Liis Unti ja 3D koguduse Viljandi kogukonna juhti Elerin Tammelit. Juttu oli sellest, milliseid suhteid väärtustab Piibel ja kuidas rajada tervet kristlikku perekonda. Paralleelselt rääkis konverentsi peakõneleja Emily noortest naistest 21. sajandi koguduses. „Naisena tuleks end identifitseerida ennekõike õena ja Jumala tütrena," mõtestas ta lahti oma põhisõnumi.

Pärastlõunal jagasid Mosaiik koguduse liige Karolina Vardja ja Kiituse Kabeli koguduse liige Triin Orlovski, kuidas põimida osadust Jumalaga oma igapäevastesse sõprussuhetesse. Hele-Maria Taimla, samuti Mosaiik kogudusest, pidas samal ajal seminari murtud südamest. „Eluolukordades, kus mina olin uskmatu, jäi Jumal ikkagi ustavaks," kinnitas ta oma loo põhjal. „Jumal on isegi minu kõige suurematest hirmudest suurem," lisas Hele-Maria.

Õhtu kulmineerus evangeelse teenistusega, kus astusid üles 3D koguduse ülistusmeeskond ja konverentsi peakõneleja Emily. „Meie teod lähtuvad meie südamest," rääkis peakõneleja. „Kui me tahame oma südamesse vaadata, tuleb meil küsida, millele me õhtul koju jõudes mõtleme," jätkas ta. Päeva kokkuvõtteks jäi aga kõlama mõte, et kõige olulisem on olla südames aus Jumala ees – nii kujunevad tütarlapsed naisteks, keda Jumal igatseb. ■

▲ EKB Liidu kaudu said mitmed neiud Filtril oma esimese Piibli.

▲ Filtril osales tänavu üle paarisaja noore.

▲ Vestlusmaterjal „Säravalt elades" võimaldab tüdrukutel ürituse järgselt Jumalat ja Piiblit paremini tundma õppida.

Järgime Jeesust!

Eesti EKB Koguduste Liidu konverentsi läkitus, Tallinnas, 14. aprillil 2018

Koguduste esindajad kinnitasid järgnevateks aastateks meie ühistöö nägemuse ja arengukava. Tahame olla Jeesust järgiv, inimesi armastav, Jumala sõnas ja väes kasvav liikumine.

Meie jaoks on ülimaks elukäsuks see, mida Jeesus on andnud: „Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega! See on suurim ja esimene käsk. Teine on selle sarnane: Armasta oma ligimest nagu iseennast!" (Mt 22:37–39). Miks ei võiks olla see kirjutatud ka meie sajaaastase riigi põhiseadusse? Parim kingitus teise sajandisse astunud Eestile on ühiskond, kus austatakse Jumalat ja armastatakse kaasinimest.

Jeesus tuligi, et hea sõnum armastavast Jumalast ja inimelu muutvast väest võiks tuntuks saada kogu maailmas. Selle eesmärgi täitmiseks kutsus ta ka oma jüngrid, kaasates neid läbi kolme aasta kõigesse, mida ta oma isiku, suhete, tegevuse ja õpetusega edasi andis. Nii said Jeesuse järgijatest tunnistajad suurimale imedeloole inimajaloos. Selle väljenduseks olid lihtsad heateod kõige tavalisemate inimeste elus.

Tänagi pole meile paremat eeskuju kui Jeesus. Tema sõnu ja eeskuju järgides märkame, et jüngriks olemine nõuab meie mugavustsoonist ning harjumustest välja astumist. Teisalt näeme, et Jeesuse mõõdupuud on hoopis lihtsamad ja saavutatavamad kui meie enda loodud standardid. Nagu esimesed kristlased pidid õppima jüngriks-olemist ilma juutlusest tuleneva käskude-koormata ja templi-kesksuseta, peame meiegi 21. sajandil õppima kogudusena taas Kristusele koondumist, mis kõrvalistesse tavadesse ei takerdu.

Armastades sarnaselt Temale oma taevast Isa, leiame motivatsiooni teha neidsamu tegusid, mida Tema tegi. Eestlased on tavatsenud öelda „Keiser kaugel ja Jumal kõrgel!", kuid meie tunnistame, et Jumal on lähedal, elades ja tegutsedes meie, tavaliste inimeste eludes. Jeesus valitseb kogu olemasoleva üle. Olles osavõtlikud kasvõi üheainsa perekonna suhtes oma kogukonnas, teeme neile Jumala ja jumalariikliku missiooni lähedasemaks ja arusaadavamaks. Paludes oma töökaaslase pärast puhkenurgas, tunnistame Tema ligiolust keset argipäeva. Kasvades jüngerlikus elus ja aidates kaasa evangeelsetele algatustele ning uute koguduste sünnile, laieneb Jumala riigi puutepind üle kogu Eestimaa ja selle piiridegi.

Leiame neid, kelle elu tahab ja saab Jumal oma armastusega meie kogudusi ümbritsevas kogukonnas puudutada! Küsime kristlastena, kellele võiks Ta nimelt minu kaudu tuntuks saada, ja anname oma parima, et see võiks teostuda. Jeesuse ja apostlite eeskujul võime Jumala riigi reaalselt kogetavaks muuta läbi oma igapäevase elu ja tegevuse, mis ei piirdu pelgalt pühapäevase kooskäimisega. Jeesus ütles: „Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate" (Jh 13:35). ■

Muinsuskaitse teabepäev kogudustele

Muinsuskaitseameti (MKA) ja Siseministeeriumi (SM) teabepäevad kogudustele: **3. mail Tallinnas** (Siseministeeriumi saalis, Pikk tn 61) ja **10. mail Viljandis** (Maavalitsuse saalis, Vabaduse plats 2).

10.30–11.00	**Kogunemine, hommikukohv**
11.00–11.05	**Päeva sissejuhatus.** *Ilmo Au, SM usuasjade osakonna juhataja.*
11.05–12.30	**Hoone hooldus.** *Dan Lukas, MKA nõunik.* Igapäevased hooldustööd kirikus, hooldusjuhenditest projektdokumentatsioonis ja hooldusraamatud. Uste ja akende remontimine, restaureerimine, asendamine jms. Mida saab teha ise ja millal kaasata restauraator, arhitekt või insener?
12.30–14.00	**Vallasvara hooldus ja operatiivkaardid.** *Grete Nilp, MKA kunstimälestiste inspektor.* Sobivad tingimused vallasvara hoiustamiseks ja selle hooldamisest käepäraste vahenditega. Kuidas koostada kirikuhoone operatiivkaarti.
14.00–14.15	**Kohvipaus**
14.15–15.00	**Maalinguleiud kirikutes ja kirikute andmebaas.** Tallinnas: *Anneli Randla, Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja konserveerimise doktoriõppekava juht;* Viljandis: *Hilkka Hiiop, Kunstiakadeemia professor.* Viimase aja põnevamad uuringud ja leiud Eesti kirikute interjöörist. Samuti tutvustatakse kirikute n-ö digitaalset arhiivi.
15.00–16.30	**Kirikuaedade ja -kalmistute haljastus ja hooldus.** *Ilme Mäesalu, MKA ajaloomälestiste peainspektor.* Kirikuaedade puud-põõsad ja nende mõju kirikuhoonele, hauatähistele ja -piiretele. Kuidas eemaldada ohtlikke puid või kavandada/istutada uut haljastust.

Osavõtt on koguduste esindajatele tasuta. Registreeruda aadressil: Sille.Sombri@muinsuskaitseamet.ee. Saata osaleja nimi ja kogudus ning soovitud teabepäeva asukoht (Tallinn, Viljandi).

Rist särab Kuressaare linna kohal

Sander Tulk, Siioni kogudus

Emotsioonid Eesti sünnipäevast on ilmselt meie kõigi sees veel liikumas. Juubelipidustuste raames kõlas üleskutse – teha oma riigile üks kingitus. Siioni kogudus ei olnud mingi erand ja otsustas kinkida äsja 100aastaseks saanud vabariigile oma kiriku tornis särava risti.

Selline idee oli pastor Margus Mäemetsal juba pikemat aega. Kui ta 2014. a sügisest 2015. a suveni teenis Kanadas Vancouveri Eesti Ühendatud Baptisti kogudust, oli tal kombeks pildistada öiseid säravaid kirikutorne. Sealt kasvas välja väike unistus – saada ka oma kodukiriku hoonele särav rist. Koguduse juhatus oli toetav ja nüüd tehtigi idee teoks.

Kui ööpimeduses või õhtuhämaruses Kuressaare peal ringi jalutada, siis on rist miski, mida on raske mitte märgata. Sõites näiteks mööda Tallinna tänavat, paistab uus särav rist pea linna serva välja. Pastori sõnul on ka mitmed inimesed maininud, et nende endi toaaknasse särab pimedamaks minnes Siioni koguduse rist. Seni on tagasiside, tänu Jumalale, positiivne olnud.

Rist on tõenäoliselt Piiblis olevatest sümbolitest kõige mõjukam ja tähtsam. Rist tuletab meile meelde suurimat ohvrit, mille Jumal 2000 aastat tagasi maailmale tõi. Ristile vaadates võime, kes me usume, mõelda ristilöödud Jeesusele ja tuletada meelde, et tänu tema ohvrisurmale on meie vahekord Jumalaga taastatud. Selles näeme ka Jumala suurimat armastust meie vastu. Sõnum ristist paneb meid ikka ja jälle meelt parandama meie läbikukkumiste sees ja annab meile kõigile julgust tunnistada, et me kuulume elavale Jumalale.

Loodame ka, et nüüd, kui rist valgustab Kuressaare linna, hakkavad möödaminejad rohkem mõtlema vaimsetele asjadele ja sellele, mida rist õigupoolest tähendab. Usume, et see kannab endaga kaasas väge ja teeb mitte ainult Kuressaares, vaid terves Eestis võimsat tööd. „Aga mulle olgu olemata, et ma kiitleksin muu kui meie Issanda Jeesuse Kristuse risti üle…" (Gl 6:14).

Kohila venna Sulev Lihti abiga leiti sobiv tehniline lahendus ja kui lõpuks leiti Saaremaalt ka ainus piisavalt pikk kraana, panid juhatuse esimees Jaano Vahter koos venna Meelisega risti paika. Foto: Margus Mäemets.

Viimsi Vabakoguduse uus pastor Kristjan Kalamägi

Viimsi Vabakoguduses seati 8. aprillil ametisse pastor Kristjan Kalamägi. Kogudus otsis uut karjast peaaegu aasta. Kalamägi alustas oma teenimist nelipühi kirikus 1995. aastal. Piiblikolledžis lõpetas ta pastor-evangelisti orientatsiooniga õppe. 2000. aastal ordineeriti ta pastoriks. Oma kirikus teenis ta mõned aastad vene nelipühi koguduses Ahtri tänaval. Ametisseseadmisel osales koos EKB Liidu president Erki Tammega ka Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku piiskop Ago Lilleorg, kes ütles, et nad annavad ära oma parima, aga teevad seda õnnistades. Palvetati, et ta koht eelmises koguduses saaks täidetud. Pastoraalnõustamises seisab Kristjani kõrval ustav abikaasa Elle.

Uutele töötegijatele palus õnnistust EKB Liidu aastakonverents.

Viimsi koguduseperele soovib õnnistust ka Teekäija.

Kuidas käituda raskustes?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud. Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Piibli kirjeldus äärmisest viletsusest" lahendus on kirjas Nl 5:4: „Vett me joome raha eest, puid me saame ostes."

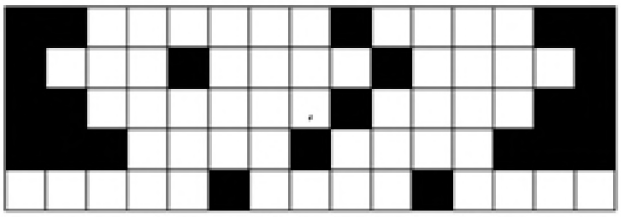

E E E
P E E T A E A I M
M L I M U E I E T B K
O O T A L T E P K Õ E T S
H O H A T M K R E S E S E A T

Koos kuulates me tõepoolest kuuleme!

Ragne Kivimets, Inspireeriva Ülistuse korraldusjuht

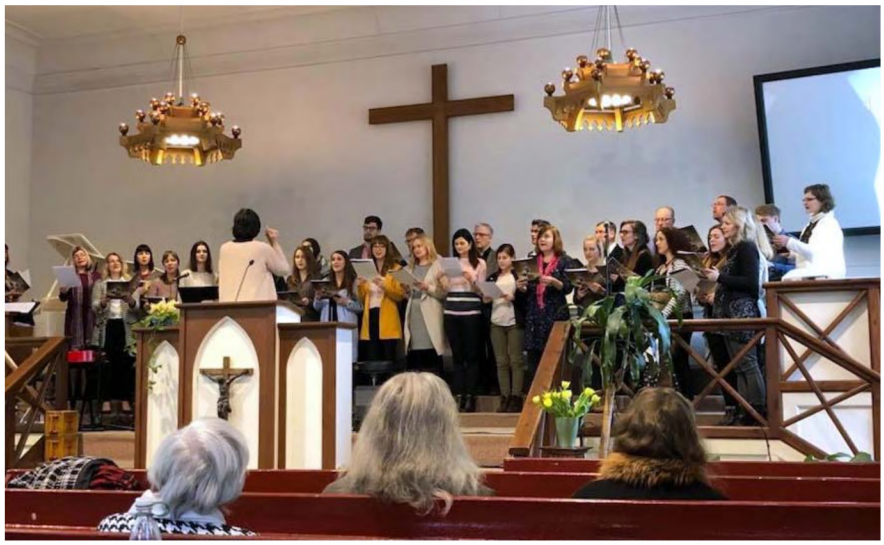

▲ Kadri Hundi loeng ja praktikum „Kuulmine, kuulamine, kuulatamine". Foto: Ragne Kivimets.

▲ ▲ Koolitusel osalejad Kadri Hundi käe all laulmas „Meie Isa palvet". Foto: Meego Remmel.

Tõeliselt kõnekatel koolitustel saab teha sama palju kui rääkida ja just nii toimuski „Inspireeriva ülistuse" teine osa „2/5 Kooskuulamine". 10.–11. märtsil Tallinnas toimunud koolitus oli täis kuulamist ja ülistamist. Alustasime enam kui 30 inimesega, laupäevaõhtuseks jämmiks rahvahulk mitmekordistus.

Esimene mõttejuhtija Timo Lige jagas meile Jumala hääle kuulamisest ülistajana. Ta julgustas: „Sina oled Jumala kõne vastuvõtja. Jumalale kuuletumisest ja tema kuulamisest sõltub mitte üksnes sinu, vaid ka sinu koguduse ja kogukonna elu. Sina pead julgema seista, pöörama silmad eneselt ja uskuma, et sa kuuled Jumala häält ning et sa oled tema kõne vastuvõtja." Ja siis lasi Timo meil seda teha – vaikseks jääda ja Jumala häält kuulda. Kui lõpuks mikker käest-kätte üle ruumi rändas, oli igaühel sõnum, mida ta Jumalalt kuulnud oli. Jumal tõepoolest kõneleb, kui me kuulatame.

Koorijuht ja helilooja Kadri Hunt rõhutas häälestamise olulisust vastuvõtmisel. Sellel on palju vorme: palve, hingamine, hääle lahtilaulmine ja sisemine häälestumine. Koorilaulu kogemus muutis teooria praktikaks.

Laupäeva lõpetasime ülistusõhtuga, kus teenisid kaasa Metsala neli venda, Joel-Rasmus Remmel, Marek Talts, Tõnis Kivisild ja Timo Lige. Lauluga aitasid järgemööda Janeli Kuusk ja Kadri Hunt. Isegi vana hea „Vaimus me saanud üheks" lauldi üheskoos ära. KUSi rektor Einike Pilli kommenteeris hiljem: „Kui taevast on võimalik maa peale tuua, siis sel õhtul see juhtus!"

Kalju baptistikoguduse pühapäevahommikusel jumalateenistusel kõlas nii koorilaul kui ülistus kitsamas mõttes. Jumala sõna põhjal mõtestas kooskuulamise teemat jutluses lahti Inspireeriva Ülistuse programmijuht Meego Remmel.

Seda, et muusikud ka hästi rääkida suudavad, näitas seminari vilistlane ja kitarrist Marek Talts, kes tegi ülevaate oma ülistuseteemalisest lõputööst. Sisulised arutelud jätkusid Mari Vahermäe ja Mehis Metsala mõtisklustega, kus nad jagasid oma kogemusi ülistajatena. Mehis ütles: „Ülistus peab olema olemuslik reaalsus meie jaoks. Sisemine sügav identiteet, meie koha tajumine Jumala suures plaanis."

Paneeldiskussioonis vastavatele Metsala õele (Mari) ja vendadele (Mart, Mehis, Matis ja Mihkel) esitati küsimusi, nagu näiteks: Keda võib ülistustiimi lubada? Kuidas hakkama saada läbikukkumisega? Kuidas teenida 20- ja 80aastast ühel teenistusel? Ja muidugi lõppes teine koolituspäev jälle ühise ülistuse ja palvega. Mitmed osalenud laulsid kogu hingest kaasa sõnadega „...murede jää sulab allikaveeks...", sest just see oli nende kahe päeva jooksul juhtunud.

Osalejate tagasisidest pärit lausekatkeid: „Kogu koolitus oli kinnitav ja ülesehitav ning aktuaalne. Meil oli koguduses kuu teemaks ülistus ja kiitus, seega koolitus oli väga ajakohane, sain õpetust ja praktikat parimatelt." Või teine: „See on hämmastav, kuidas Jumal on täiesti muutnud seda, kuidas ma mõtestan enda jaoks ülistust. Ma ülistasin enne ka Jumalat kogu südamest ja kogu kirega, aga tollest nädalavahetusest on ülistus minu jaoks saanud täiesti uue sügavuse. Ma ei saanud lihtsalt targemaks, ma sain muudetud!"

Inspireeriva Ülistuse järgmiste koolituste info on KUSi kodulehel: kus.tartu.ee/taiendkoolitus/inspireerivulistus/. ■

MIKS ÕPPIDA JUST KUSis?

Tänapäeval on palju erinevaid õppimisviise. Võib kuulata internetijutlusi ja loenguid. Lugeda häid raamatuid. Osaleda virtuaalsetel kursustel või õppida täienduskursustel. Eestis on ka mitu teoloogilist kõrgkooli. Miks peaks õppima tulema just EKB Liidu teoloogilisse kõrgkooli, Kõrgemasse Usuteaduslikku Seminari?

Küsisime seda seminari töötajatelt ja üliõpilastelt.

- See on nagu **piiblikool ja ülikool koos** – parem osa mõlemast ehk „Sa saad õppida teoloogiat koos Jumalaga, mitte ainult teoloogiat." Seminar avardab vaimulikes asjades oluliselt silmaringi ja kasvatab (mitte ei vähenda) usku Jumalasse.
- Seminar on kool, kus **usutakse imesid**. Siin palvetatakse üksteise ja maailma eest ning kogetakse palvevastuseid. Siit leiab mõistmist ja julgustust nii kaasvõitlejatelt kui õppejõududelt ning kaaspalvetajatest ei tunta puudust. Õpilastest, nii noortest kui vanematest, moodustub mõnus üksteist toetav punt.
- See on ainus kool Eestis, kus õpetatakse **vabakiriklikku teoloogiat** sellise pühendumisega ja kus teoloogia lähtub vabakiriklikest printsiipidest. KUS on Eesti parim keskkond õppimiseks kõigile, keda huvitab sügavam ja laiem Piibli ja kristluse tundmaõppimine, vabakiriklik teoloogia ja juhtimine.
- Seminar on **kogukondlik kool.** Kaks korda aastas on väljasõidusessid, igal sessil toimub midagi toredat. Seminari väärtus ei piirdu kaugeltki ühe koostisosaga ehk juhiga, vaid sellele annavad maitse paljud kihid – õppejõud, kes on oma ala tipud, ning vahva tudengipere, kelle seast võib leida olulisi suhteid kogu eluks.
- **Tunnid** on kaasavad, kus saab ise kaasa rääkida ja oma küsimusi küsida. Õppeprotsessi iseloomustavad paindlikkus, sügavus, siirus ja tõepärasus.
- See kool pole mitte ainult pastoritele, vaid kõigile, kes tahavad Jumala riigis kaasa aidata. **Spetsialiseeruda** saab tööharudele, mille juhte otsitakse vähemalt sama innukalt kui pastoreid.
- Selles koolis on igal üliõpilasel **oma mentor**, kes aitab tal toime tulla keerukate olukordadega ja leida oma kutsumust. Lisaks mentorile on koolis ka kristlik psühholoog.
- Selle kooli kõik **õppejõud** on kogudusega seotud ja usuvad ise seda, mida nad õpetavad. Piibel on nende jaoks autoriteet ning kogudus on Kristuse ja Jumala rahva oluline kohtumiskoht. Nad elavad välja seda, mida nad õpetavad.
- See kool on lähedaselt **seotud kogudustega**. Siin saavad stippi vaid need, kes on oma koguduses aktiivsed. Ja tegelikult ei saa ilma kogudusliku teenimiseta seda kooli üldse lõpetadagi. Evangeelne võimekus kasvab koos tudengiga ja tema ümber olevad inimesed saavad sellest osa!

MEIE LUGU

EESTI EKB KOGUDUSTE LIIDU

SUVEFESTIVAL HIIUMAAL

7. - 10. JUUNI 2018

suvefestival.ee info@suvefestival.ee

FESTIVAL MEIE LUGU

Reede, 8. juuni

19:00 Avateenistus. Muusika.
Jutlustab Kaarel Väljamäe, tervitused.
21:00 Reinaru vendade kontsert kooli saalis
21:00 Õhtukontsert palvelas: ansambel Eluallikas ja Taimi Kopli

Laupäev, 9. juuni

10:00 Hommikumõtisklus
11:00 Jumalateenistus "Meie lugu - koosmeelt otsides". Muusika House-band, jutlustab Toivo Pilli
14:00 Kaasamõtlemisfestival "Terve elu"
18:30 Näidend "Ümber risti retk"
19:00 Jumalateenistus kooli saalis. Muusika House-band, jutlustab Gunnar Kotiesen
21:00 Kontsert jazztriolt Talts-Veevo-Kremenetski kooli saalis
21:00 Õhtukontsert palvelas: ansambel NB
22:00 Lõkkeõhtu Katri kämpingus

Pühapäev, 10. juuni

10:00 Eestpalveruum avatud
11:00 Jumalateenistus. Kärdla BK aastapäev. Muusika NB, jutlustab Erki Tamm
12:30 Armastussöömaaeg
14:00 Seminari sõprade piknik Hellamaa kiigeplatsil
17:00 Järelkontsert palvelas: ansambel Redel ruudus

EELFESTIVAL

Neljapäev, 7. juuni

12:00 Avapalvus Mäeltse palvelas ja palvelate õppekäigu esimene osa Toivo Pilliga
19:00 Jumalateenistus Emmaste-Nurste palvelas. Jutlustab Joosep Tammo

Reede, 8. juuni

9:30 Valikekskursioonid
13:30 Piiblitund "Ap teg 29" Meego Remmeliga Hilleste palvelas
15:00 Palvelate õppekäigu teine osa Toivo Pilliga

Tere tulemast Hiiumaale!

Korraldab: Eesti EKB Koguduste Liit, kogudused.ee

EESTI KIRIKUTE NÕUKOGU · SAMAARIA · SÕBRALT · SÕBRALE · WHITTIER AREA COMMUNITY CHURCH · ESTANC · KÄRDLA PÕHIKOOL · Raadio 7 · pereraadio · Pisainivõti · Pildiraadio KURESSAARE PERERAADIO · tammer · EESTI TÖIDUPANK